

BESZÁMOLÓ

A Magyar Földrajzi Társaság
HEGYMÁSZÓ SZAKOSZTÁLYÁNAK

1988.

évi működéséről

BUDAPEST

1989

BETE

1909 – 1947

MFT

HEGYMÁSZÓ SZAKOSZTÁLY

1957 –

BESZÁMOLÓ

■ Magyar Földrajzi Társaság HEGYMÁSZÓ SZAKOSZTÁLYÁNAK
1988. évi működéséről

Összeállították: Dezsényi János dr. szakosztályi elnök
Domián Kálmán

Korrektúra olvasás: Fekete Antal
Horváth Gergely

Fotószerkesztő: Fekete Antal

ISSN 0209 – 8180

Készült az ALFAPRINT Nyomdaipari Kiszövetkezetben
rotaprint eljárással 5.5 A/5 iv terjedelemben
Példányszám: 500, Munkaszám: 737/1989
Felelős vezető: Barabás Gábor
A kiadásért felelős: Dezsényi János dr.

TARTALOM

ÖSSZEFOGLALÓ	7
ZUSAMMENFASSUNG	8
 SZAKOSZTÁLYI ESEMÉNYEK	
Előadói ülések	
MAGYAR HEGYI FILMEK	9
BENKE Magda: Etiópia, a 13 hónap országa 1986	10
BARCSAY Kálmán: Mászások Észak-Amerikában	10
SZABADKA Péter: Az Eiger északi falának első magyar átmászása	11
BABCSÁN Gábor, SÁRKÖZY András: Észak-amerikai mászások 1987	12
KUKUCZKA, Jerzy: Mind a tizennégy nyolcezres csúcson álltam	13
BALÁZS D. Oszkár dr.: Mászások Új-Zélandon 1987	14
KUNOS Gábor: Húsz éve járnak magyarok a Pamír hegységbe	15
NAGY Sándor dr.: Kambodzsa híres romvárosa, Angkor	16
DIEMBERGER, Kurt: K2 a sorsom hegye	17
DIEMBERGER, Kurt: A Mt. Everest, a világ teteje a tibeti és nepáli oldalról	18
SIBALSZKY Zoltán dr.: Anatólia	18
 HAZAI UTAKON	
– meghírdetett útjaink	20
– emlékezés Rockenbauer Pálra	21
– az 'Angster orgonagyár	22
– diavevűtések	23
 SZEMÉLYI DOLGOK	
– Nesztorok köszöntése	24
– üdvözlő lapok	24
– új tagjaink	25
– baráti klubok	26
 IN MEMORIAM	
– Dabasi-Schweng Loránd dr. (1905–1988)	27
Száz éve született	
– Vigyázó János dr. (1888–1962)	27

HÍREK

— Polgárdy Géza 80 éves	28
— Jurta templom	28
— Kukuczka előadások	28
— újabb magyar nyolcezres lehetősége	28
— Sir Edmund Hillary	28
— a Magyar Földrajzi Múzeum	29
— 100 éves a National Geographic Society	29
— a Matterhorn északi falát is átmászták a magyarok	29
— magyar hegyi irodalom	29

HAGYOMÁNYÁPOLÁS

— 75 éve írta a Turistaság és Alpinizmus	30
— 100 éve írta a Magyarországi Kárpát Egyesület évkönyve	38
— 100 éve írták a Földrajzi Közleményekben	41

TAGJAINK MAGASHEGYI TÚRÁI

Név szerinti összesítés	46
Adatlap	48
és kitöltése	49

Kárpátok

Magas-Tátra	50
Nyugati-Tátra	52
Alacsony-Tátra	53
Kis-Fátra	54
Fogarasi-havasok	54
Szebeni-havasok	55
Kudzsiri-havasok	55
Tordai-hasadék	55

Balkán – félsziget

Durmitor	56
Pirin	56
Balkán-hegység	56

Nyugati – Alpok

Mont Blanc-csoport	57
Wallisi-Alpok	57
Berni-Alpok	58

Keleti – Alpok

Ortler-csoport	58
--------------------------	----

Karwendel-hegység	58
Berchtesgadeni-Alpok	58
Magas-Tauern	59
Karni-Alpok	60
Juliai-Alpok	60
Kamniki-Alpok	61
Enns-völgyi-Alpok	61
Rax-Schneeberg-csoport	61
 D o l o m i t o k	 62
 E g y é b: Európában	
Elbai-homokkőhegység	63
Final Ligure	63
Olimposz-hegység	63
Kréta	63
 Á z s i á b a n	
Aragác	64
 K a u k á z u s	 64
 P a m í r	 65
 A m e r i k á b a n	
Mount McKinley	66
Kanadai Sziklás-hegység	67
Jasper Nemzeti Park	67
San Gabriel-hegység	67
Panamint-hegység	67

ÖSSZEFOGLALÓ

A Magyar Földrajzi Társaság HEGYMÁSZÓ SZAKOSZTÁLYÁNAK 1988. évi BESZÁMOLÓJA két részből áll.

I. RÉSZ

SZAKOSZTÁLYI ESEMÉNYEK

- az előző, 1987-es szám, a megalakulás 30. évfordulója alkalmából 161 oldal terjedelmű volt;
- az év folyamán a szokásosnál több, összesen 14 előadást rendeztünk;
- az év egyik fő eseménye volt Jerzy K u k u c z k a magyarországi látogatása, aki Miskolcon, majd Budapesten az Uránia filmszínházban 900 hallgatónak adott elő;
- a másik külföldi vendég, barátunk Kurt D i e m b e r g e r, Miskolcon egy, Budapesten két előadást tartott himalájai élményeiről;
- a háromnapos Mecsek-túra során a résztvevők felkeresték Rockenbauer Pál sírját a zengővárkonyi szelidgesztenyésben, ahol a túravezető Dura Lajos emlékezett meg barátunkról;
- tagjaink túráiról 48 db üdvözlőlap érkezett;
- hírt adunk a magyar hegymászó közélet egyik fontos eseményéről, Sir Edmund Hillary budapesti látogatásáról, bár szakosztályunknak semmi érdeme sem volt a szervezésben;
- legidősebb tagtársunk Adler Rácz József jó egészségben ülte meg 95. születésnapját.

II. RÉSZ

TAGJAINK MAGASHEGYI TÚRÁI

- összesen 44 tagunk magashegyi útjáról számolunk be;
- a sok szép teljesítmény közül kiemelkedik a Matterhorn É-i falának első magyar átmászása, melyet egy három fős együttes hajtott végre, közülük Dékány Péter és Ozsváth Attila szakosztályunk tagja;
- ugyancsak nem mindennapos esemény Kovács Márta teljesítménye sem, aki első magyar nőként elérte a Kommunizmus-csúcsot (7495 m);
- magyar részről 1988-ban került sor először Észak-Amerika legmagasabb pontjának – az Alaszkában lévő Mt. McKinley-nek – megmászására. Két hármas csoport érte el a 6194 m-es D-i csúcsot, egy hónapos különbséggel, sőt az első csoportból Vörös László és Csíkos József az 5936 m-es É-i csúcsra is feljutott;
- a Magas-Tátrában, mint a magyar hegymászás bölcsőjében, 1988-ban is volt mozgás. A kitöltött adatlapok szerint tagjaink közül 12 fő vett részt a különböző utak bejárásában, 10 vendéggel;
- Európán kívül Ázsiában és Amerikában is túráztak tagjaink.

ZUSAMMENFASSUNG

Der BERICHT von 1988 der BERGSTEIGERSEKTION der Ungarischen Geographischen Gesellschaft besteht aus zwei Teilen.

I. Teil

SEKTIONSEREIGNISSE

- die vorige Nummer von 1987 umfängt, anlässlich des 30. Jahrestages der Gründung, 161 Seiten;
- im Laufe des Jahres haben wir, mehr wie üblich, insgesamt 14 Vorträge gehalten;
- eines der merkwürdigsten Ereignisse des Jahres war der Besuch von Jerzy K u k u c z k a in Ungarn, der in Miskolc, sodann in Budapest im Kino „Uránia“, vor 900 Zuhörern einen Vortrag hielt;
- der andere ausländische Gast war unser Freund, Kurt D i e m b e r g e r. Er hielt in Miskolc einen und in Budapest zwei Vorträge über seine Erlebnisse in Himalaya;
- im Laufe der dreitägigen Mecsek-Tour suchten die Teilnehmer im Kastanienwäldchen von Zengővárkony das Grab von Pál Rockenbauer auf. Zur Erinnerung an unseren Freund hielt Lajos Dura, Leiter der Tour, eine Rede;
- von den Touren unserer Mitglieder erhielten wir 48 Grusskarten;
- wir geben Nachricht über ein wichtiges Ereignis des ungarischen Bergsteigerlebens, u.zw. über den Besuch von Sir Edmund Hillary in Budapest, obwohl unsere Sektion um die Verwirklichung dieses Besuches kein Verdienst hatte;
- der älteste Nestor unserer Mitglieder, József Ádler Rácz, feierte seinen 95. Geburtstag in guter Gesundheit.

II. Teil

HOCHGEBIRGSTOUREN UNSERER MITGLIEDER

- wir berichten über die Hochgebirgstouren von 44 Mitgliedern;
- unter den vielen schönen Leistungen ist das erste ungarische Beklettern der Matterhorn-Nordwand emporragend, das von 3 Personen durchgeführt wurde (unter ihnen sind Péter Dékány und Attila Ozsváth, Mitglieder unserer Sektion);
- ebenfalls gilt es für kein alltägliches Ereignis die Leistung von Márta Kovács, die als erste ungarische Frau, den Kommunismus-Gipfel (7495 m) erreichte;
- ungarischerseits kam die Reihe zum ersten Mal in 1988 an die Besteigung des höchsten Punktes von Nord-Amerika (Mt. McKinley in Alaska). Zwei Gruppen von je drei Bergsteigern erreichten den Süd-Gipfel (6194 m) mit einem Unterschied von einem Monat. Von der ersten Gruppe erreichten László Vörös und József Csíkos sogar den Nord-Gipfel (5936 m);
- in der Hohen Tatra, Wiege des ungarischen Bergsteigens, war auch in 1988 eine lebhaftige Bewegung wahrnehmbar. Laut der ausgefüllten Datenblätter, nahmen 12 Mitglieder unserer Sektion, mit 10 Gästen, an der Bewanderung verschiedener Wege, Teil;
- ausser Europa machten unsere Mitglieder Touren auch in Asien und in Amerika.

(Domján Kálmánné)

SZAKOSZTÁLYI ESEMÉNYEK

ELŐADÓULÉSEK

A szakosztály a megszokottnál több, összesen 14 előadást tartott 1988-ban. Mégpedig – a besorolhatatlan „Magyar hegyi filmek”-en kívül – nyolc előadást magyarok tartottak, kilenc előadóval (valamennyi MFT tag) és két külföldi is szerepelt öt előadással.

A helyek a következők szerint változtak: Budapesten Kukuczka az URÁNIA filmszínházban adott elő (VIII. Rákóczi út 21.), Diembergernek pedig két alkalommal a Gutenberg Művelődési Ház (VIII. Kölcsey u. 2.) biztosított helyet. A miskolci előadások az Ady Endre Művelődési Házban voltak (Árpád út), a többi a szokott helyen az ELTE Lóczy termében (Bp.VIII. Kun Béla tér 2.)

A filmeket a TIT Stúdióban (Bp. XI. Bocskai út 37.) vetítették.

Érdekes a tárgykör szerinti eltolódás. Legtöbbször Ázsia szerepelt (9x), két alkalommal Észak-Amerika, és egy-egy alkalommal Európa, Afrika és Új-Zéland.

A hallgatóság összlétszáma – külföldi előadónál az eladott jegyek alapján becsülve, egyébként a jelenléti ívek szerint – 2740 fő, ami 195 fős átlagos létszámnak felel meg.

MAGYAR HEGYI FILMEK

TIT Stúdió, 1988. január 8.

Hallgatóság 185 fő, ebből 55 tag

Mount Kenya

Az FTSK 15 fős csapata 1986. január 4-én indult a Swissair járáttal Nairobi-ba. Céljuk volt a Mt. Kenya két főcsúcsának, a Bationnak (5199 m) és a Nelionnak (5188 m) megmászása, valamint a „Gyémánt-folyosó” bejárása, és a Kilimandzsáró csúcsának egy új jégútján való elérése. A 30 perces filmet Bangó Zoltán, Balaton Zoltán és Pajor István forgatták. A nyersanyagot „sajtó alá rendezte” Hajdú Ferenc a Profil filmtől. Az utazás elbeszélője Hoffmann György dr. volt.

Paklenyica

Az ottani mászólehetőségeket mutatta be a 10 perces film, amit Bangó Zoltán forgatott. A vágást ugyancsak Hajdú Ferenc végezte a Profil film részéről.

Kecskeméttől a Pamírig

Éz volt Rockenbauer Pál utolsó magashegyi filmje, amit még a TV sem játszott. Tehát ősbemutató volt az 55 perces film. Az első rész a felkészülést mutatta be a Kecskeméti Repülőorvosi Vizsgáló- és Kutatóintézetben. A második rész a Pamír Szovjetunióhoz tartozó legmagasabb csúcsának 1982-ben történt megmászásáról, a Kommunizmus csúcs (7495 m) normál úton való eléréséről adott számot. A forgatást Decsi István, Nádorfi Lajos és Stenszky Gyula végezte. A csúcsra Berzi László, Decsi István, Nádorfi Lajos és Szabó István jutott fel.

Benke Magda (69)

ETIÓPIA, A 13 HÓNAP ORSZÁGA 1986

Lóczy terem, 1988. február 5.
Hallgatóság 72 fő, ebből 26 tag

MFT tag. Nyugalmazott külkereskedő, iparművész.

Több sportágban versenyzett, közben a természetet is járta és járja. Serdülő fiaival kezdte el a sziklamászást és a barlangok felkeresését. Az utóbbi évtizedben számos magashegyi túrát vezetett. Különösen kedveli az Alpok láncos útjait. A legmagasabbra – 4200 m-re a Kaukázusban – 65 évesen jutott fel.

* * *

Az előadó barátaitól meghívást kapott Addis Abebaba, ahol 31 napot töltött. Etiópia, – ahol kőkorszaki emlékek találkoznak a 20. századdal – 13-szor nagyobb hazánknál, területének nagy része 2000 m-nél magasabb. Különleges sasbércszerű felszíne zárta el a külvilágtól. Óriási bazalttakaró fedi, melybe belehasít az Abesszin-árok. Az őslakosság zöme europid. A pogányságról a 4.sz-d-ban tértek át egy monofizita kopt kereszténységre. Szent írásaik a héberrel rokon gheez nyelven íródtak. A 7. sz-d-ban az arabok az ország alacsonyabban fekvő részeire rákényszerítették a mohamedanizmust. Történelme során több fővárosa volt. Addis Abeba, a jelenlegi főváros, most ünnepelte centenáriumiát.

Az előadó felkereste az Awash folyó vízeséses szakaszát, a fővárostól 220 km-re, valamint a felette lévő nemzeti parkot. Gyalogtúrázásra szinte nincs mód. A külföldiek kizárólag autón járnak. Mégis sikerült a fővárostól É-ra eső vulkáni csoport legmagasabb pontját, a Mógli 3400 m-es csúcsát elérnie.

Mindentől távol, még 3200 m-en is látni elszórtan kis kunyhókat, apró bevetett kis földcsíkokat és néhány sovány kecskét és zebut. – A másfél milliós fővárosra is jellemző a bádoffedésű kunyhók tömege. Az etiópok elzárkózásukban nem vették át a Gergely naptárt. Így ma is a 12 harmincnapos hónap után beiktatnak egy 13-at, egy rövidet.

Barcsay Kálmán (42)

MÁSZÁSOK ÉSZAK-AMERIKÁBAN

Lóczy terem, 1988. március 4.
Hallgatóság 78 fő, ebből 47 tag

MFT tag, villamosmérnök. A Magas-Tátrában a Martin út, a Villagerinc, a Késmárki-csúcs Puskás útja megmászásával és egy sor téli mászással készült magasabb terveire, melyek közül 1985 tavaszán az Elbrusz Ny-i csúcsra, 1986-ban a Gross-Glockner Pallavicini folyosójára és egy évvel később erre az amerikai útra került sor.

* * *

A KANADAI Mt. ASSINIBOINE ÉNY-ről

(Barcsay Kálmán)

A KANADAI Mt.ROBSON ÉS A BERGLAKE ÉNY-ről *(Barcsay Kálmán)*

AZ USA-ban A DEVIL'S TOWER

Négyen vettek részt a vállalkozásban. Kovács Márta, Nagy Elek, Molnár István és Barcsay Kálmán. Mindannyian a Budai Alpin Klub tagjai. Közel 40 napot töltöttek a hegyekben, mely idő alatt számos háromezres és négyezres csúcst másztak meg, 12 magashegyi nemzeti parkot ismertek meg és 13 000 km-t gépkocsiztak.

Kanadában, a Sziklás-hegységben a Mount Assiniboine (3618 m), a Mount Temple (3543 m) és a Mount Athabasca (3490 m) csúcsát érték el, és a Mount Robson-ról, ami a Sziklás hegység legmagasabb csúcsa, időromlás miatt közvetlenül a csúcs alól fordultak vissza. Sőt, mivel ez az út bejelentett volt és Kovács Márta, aki nem tartott velük, mentést kért, helikopter jött értük és akarattuk ellenére levitte őket. Utólag tudták meg, hogy Kanadában a mentésért nem számítanak fel semmit.

Az USA-ban folytatták útjukat. Washington államban a Cascade-hegységben 1987. júliusában egy hét alatt két vulkán, a Mount Baker és Mount Rainier (3284, ill. 4342 m), valamint a nagyszerű, gránit Mount Shuksan 2782 m-es csúcsát érték el.

Utolsó mászócéljuk a Wyoming állambeli Black Hills-ben a híres Devil's Tower volt, a természet csodája, ez a függőleges bazaltoszlopokból álló, kuglóf alakú vulkanikus képződmény. Hazamenet a Niagara vízesését is megcsodálták.

Szabadka Péter (37)

AZ EIGER ÉSZAKI FALÁNAK ELSŐ MAGYAR ÁTMÁSZÁSA

Lóczy terem, 1988. április 8.
Hallgatóság 80 fő, ebből 43 tag

MTF tag, gyógypedagógus, a Béke Nevelőotthon igazgatóhelyettese. Tátrai mászásaiából izelítő: Villa-gerinc télen (1972), Lomnici-csúcs a Hokejka úton (1975), Weber-csúcs direkt, télen (1976). Kaukázus. Elbrusz mindkét csúcsa egy nap alatt. (1977) Pamír: Kommunizmus-csúcs (1978), Mont Blanc három oldalról is (1985).

* * *

Az előadás idejére már mintegy 140-et ért el az átmászások száma, de ezt 58 halálos áldozat kísérte. Szabadka Péternek, aki Berecz Gáborral és Himer Józseffel a fal első magyar átmászója volt, 17 éves korában Kuchar „Tíz meredek sziklafal” c. könyve mindennapos olvasmánya volt. Először 1985-ben Chamonix-ba menet csodálta meg a közel 2000 m-es falat. Akkor jó idő volt, de nem volt mászótársa. Egy évvel később, 1986-ban, kellő felkészülés után ugyanaz a három fő állt a fal alatt akik végül is átmászták, de abban az esztendőben az időjárás aug. 23-án nem engedte meg az indulásukat. Esőn és ködön kívül másfél méteres hó is esett.

Végre az 1987-es év meghozta a sikert. Szeptember 15-én indultak Budapestről. Másnap érkeztek a fal alá. Következő nap a beszállás közelében sátraztak. Szeptember 18-án sötétben indultak, bekötés nélkül, hogy gyorsan haladjanak. Még alig hajnalodott, amikor elérték a Nehéz repedést. Egy órát pihentek, várva, hogy elég világos legyen.

Beköztették magukat. A Hinterstoisser-harántolás történelmi helyén kellemetlenül rétegzett sziklákat találtak. Himer biztosan vezetett. A második jégmező kezdetén Szabadka ment az élre. A Vasalónál Berecz váltotta. A bevágásban folyt a víz. Ez a fal objektíve legnehezebb helye. A Halál-bivak 80 cm-es kifelé lejtő párkánya a fal legjobb éjszakázó helye. Ők is ezt használták.

Másnap a Vizes-kémény teljesen jeges volt. Kényes balra harántolással sikerült kikerülni. Végig hágóvasat használtak. Az előlmászó után ketten mozogtak. Az Isteni-harántolás után a Pók következett. A Kijáratí-hasadék alatt fél hóbarlangot építettek, melynek felső előreugró része megvédte őket a kő- és jég hullástól. A Mitteleggi-gerincen csalódást okozott, hogy a csúcs odébb van. Mégis 1987. szeptember 20-án 15.45-kor a csúcson álltak, fáradtan, de boldogan.

Babcsán Gábor (28), Sárközy András (26)

ÉSZAK-AMERIKAI MÁSZÁSOK 1987

Lóczy terem, 1988. május 6.
Hallgatóság 79 fő, ebből 39 tag

Babcsán Gábor MFT tag. Diplomás térképész, hazánkban a sportmászás egyik legeredményesebb művelője. Mászott a Dolomitokban, a Grosse Zinne Comici-útján, Szász-Svájc-ban, Verdon-ban, a Mont Blanc csoportban, Kaukázusban, Dél-Amerikában. Volt az év hegymászója 1983-ban, és Grenoble-ban az első fedettpályás sziklamászó versenyen (1987) képviselte hazánkat. Az itthoni mászóiskolák új útjairól – melyből nem egyet ő mászott meg először – rendszeresen ad hírt a Hegymászóban.

Sárközy András MFT tag, meteorológus. Tíz éve mászik, a Hegyisport Club szakosztályvezetője, az év hegymászója 1987-ben. Sportmászó. Dolomitok, Grosse Zinne Comici útja szabad átmászása (1983). Ezenkívül Szász-Svájc, Verdon, Chamonix, Paklenica, új hazai utak, Kings edge (VIII plusz, 12 kh.) harmadik megmászása.

* * *

Babcsán:

Amerika! Mágikus szó a sziklamászóknak, hiszen a modern sziklamászás itt fejlődött ki a hetvenes években, és innét terjedt el világszerte. Számunkra, akik Magyarországon kezdünk el hódolni e szép természeti sportnak, Amerika a forrást jelenti.

Sok évnyi álmodozás, tervezgetés és persze kemény edzések is előzték meg az 1987 szeptember-októberi utunkat. Paál János, Sárközy András, Singer János, Tiboldi András és jómagam a kaliforniai Yosemite-völgy nemzeti parkban töltöttünk három hetet. E csodálatos szépségű völgy gránitfalaiival a sziklamászók Mekkája.

Első útjaink a Half Dome, Sentinel Rock és Washington Coloumn 300-600 m-es falaira vezettek. Utóbbin a VII-VIII-as átlagnehézségű Astro Mant másztuk meg, amelyik egy

évtizede a világ legnehezebb sziklamászó útjának számított. A csúcspont az El Capitan 1100 m-es falának négynapos megmászása volt két kötélpárban a Nose, illetve a Salathe klasszikus útvonalain.

Kalifornia után néhány napot töltöttem egymagam az oregoni Smith Rock nemzeti parkban. Nehéz eldöntennem, hogy mi volt a nagyobb élmény; az egzotikus szépségű vidék, vagy a találkozások a barátságukba fogadó amerikai mászókkal. Pedig több „nehéz mászást” éltem át, pl. VII-es nehézségű utakat kötél nélkül.

Ezek igazán kárpótoltak az elmaradt El Capitan-ért, amelyről egy kézsérülés miatt Yosemite-ben le kellett mondanom.

* * *

Sárközy:

El Capitan (USA, Yosemite nemzeti park) az Orr útja (the Nose). Az előadó a „Kapitány Orrát” Singer Jánossal mászta, 1987 szeptemberben. Az út első 4 kötélhossza 80⁰-os igen kényes. A nehézségi foka VII-VIII. Az előlászó húzza fel a zsákot, amiben többek között negyven bilincs, két sorozat Friend, két sor Rocky, néhány hex, egy kampó, kötélgyűrűk, szegek, két hágsó, egy csiga, két pár jumár, hálósákok, derékaljak, 18 liter víz és élelem vannak. A mászósegédletek egy része természetesen a mászókon van. A húzózsák így is tele és kérdéses, hogy fogja-e bírni a viszontagságokat. Hét ingázás van az út során. Az egyik pihenőben megbeszéljük, hogy Sárközy átveszi az előlmászást. Szörnyű furcsa érzés jumározás után elől mászni. A harmincnégy kötélhosszból 4-5 könnyebb VI-osnál és igen sok nehezebb. Az egész túrán három balos piaz fordul elő. Jobbos minden kötélhosszban. Az első bivak egy párkányon. Besötétedik, a Yosemite fényei kigyulladnak. A civilizáció karnyújtásnyira és mégis milyen messze.

A második nap nehéz élményük van. Az előttük levő párosból a második, jumározási hiba folytán lezuhan 45 m-t és meghal. Az eset nemcsak az életben maradt, hanem a magyar párost is megviseli. A mentés helikopterrel megindul. A túl nagy szél miatt csak a halott 21 éves osztrákot viszi le a gép. Az egyik mentő és az életben maradt társ folytatják az utat. A mieink a második bivakhoz készülnek. Még egy éjszakájuk van a falban. A baleset meghosszabbította az útjukat. Szerencsére elég vizük van, úgyhogy a koreaikat is megkínálják. Alvás előtt még felderítik a másnap í út két kötélhosszát. Nem könnyű ez az út. Az éjjel jól telt el. Másnapra négy kötélhossz maradt. A csúcstól fél 11-kor, a tábort 14 órakor érték el. Ők az első magyarok a Kapitány Orrán.

Kukuczka, Jerzy (40)

MIND A TIZENNÉGY NYOLCEZRES CSÚCSÁN ÁLLTAM

Miskolc, Ady Endre Művelődési ház,
1988. június 2. Hallgatóság 100 fő.

Budapest, Uránia Filmszínház (VIII. Rákóczi út 21.
1988. június 3. Hallgatóság 900 fő.

Katowice-ben született 1948-ban. Az ált. iskola elvégzése után a család szakmát javasolt Jureknek, mégpedig lakatos, esztergályos, vagy villanszerelő közül az egyiket. Ezeket nem találta rokonszenvesnek. Nem vették fel a helyi bánya szakközépiskolájába. Három

éven keresztül délelőtt dolgozott a vasútnál és délután iskolába járt. Az üzemvezetőség a szakvizsga letétele után tovább küldte a sziléziai Műszaki Tudományos Intézetbe, ahol leérettségizett és elektronikai és automatizálási technikus lett. A hegymászást a katowicei mászóiskolákban kezdte, a lengyel Tátrában folytatta. Később az Alpokban, valamint Alaszkában mászott és ekkor szükségszerűen jött a Himalája. Két expedíció között megnősült. Fiai nyolc és három évesek.

A budapesti előadáson több mint 900 érdeklődő gyűlt össze. Kukuczka meghatva a lengyel Himnusz hangjától azzal kezdte, hogy még soha nem szólt ekkora közönséghez. A bevezető szavak után maga kezelte a diaporámát. Nagyszerű képeket vetített. Elmondta, hogy 9 évig tartott, amíg valamennyi nyolcezres csúcsra feljutott (1979-1987). Időrendben a teljesítmények a Himalájában a következők: Lhotse (8511 m) normál úton 1979 október; Mount Everest (8848 m) a D-i pilléren 1980 május; Makulu (8481 m) egyedül, új úton, 1981 október; Broad Peak (8047 m) normál úton, 1982 július; (keresztezés 1984 július); Gasherbrum II (8035 m) új úton 1983 július; Hidden Peak (8068 m) új úton 1983 július; Dhaulagiri (8167 m) első téli megmászás, 1985 január; Cho Oyu (8201 m) első téli megmászás 1985 február; Nanga Parbat (8125 m) K-i sarkantyú 1985 július; Kangcsendzönga (8598 m) első téli megmászás 1986 január; K2 (8611 m) D-i fal 1986 július; Manaslu (8163 m) új úton 1986 november; Annapurna (8091 m) első téli megmászás, 1987 február; Shisha Pangma (8012 m) új úton 1987 szeptember. Mint látható, négy téli megmászás (Dhaulagiri, Cho Oyu, Kangcsendzönga, Annapurna) és öt csúcs új úton való elérése (Makalu, Gasherbrum II., Hidden Peak, Manaslu és Shisha Pangma) minősíti Kukuczka teljesítményét.

Balázs D. Oszkár dr. (33)

MÁSZÁSOK ÚJ-ZÉLANDON 1987

Lóczy terem, 1988. szeptember 23.

Hallgatóság 71 fő, ebből 47 tag.

MFT tag, 1980-ban szerez biológusi diplomát a Debreceni Egyetemen, 1982-ben ugyanitt a természettudományok doktora címet. Mint tájfutó-válogatott kezdte. A Fogarasi havasok gerincvándorlása volt 1976-ban az első magashegyi túrája. A Magas-Tátra és Kaukázus után a Kilimandzsárón a Heim-gleccser első magyar bejárásán vett részt.

A Mt. Cook (3764 m), Új-Zéland legmagasabb pontja, a Déli-szigeten helyezkedik el. A helyi Alpin Klub 1987. március első felében rendezte meg az első Nemzetközi Hegymászó Találkozóját. Az UIAA valamennyi tagegyesületét meghívták, de csak 13 ország jelent meg 36 hegymászóval. A magyarokat hárman képviselték, a Miskolci Alpin Klub részéről Balázs Oszkár és felesége, valamint a Budapest Sportegyesület részéről Halmos Péterné, Erzsébet. A hivatalos program február 27-én kezdődött Christchurchben. Folytatódott a Mt. Cook nemzeti park központjában, egy vacsorával. Hillary

JERZY KUKUCZKA BUDAPESTEN AZ URÁNIÁBAN

(Fekete Antal)

HIDDEN PEAK

a Himalájában épülő kórháza miatt nem tudott megjelenni, de írt, amit mindenki másolatban megkapott. —

Több menedékház van a környéken remek felszereléssel. Az elképzelt túrát illetőleg le kellett adni, hogy melyik házban és mennyi ideig szándékoznak időzni. Az élelmet e szerint szállította fel a helikopter. A Mt. Cook útjai jéggel fedettek. A biztosításhoz a jégcsavaron kívül fűrn-szög is kell. Az itteni gleccser különleges, sok mozgó kővel. A csúcscsúcsakazon két út között lehetett választani: Keleti-gerinc (IV), vagy Linda-gleccser, (III). A magyarok az utóbbi mellett döntöttek. Az éjjelt a Grand Plateau-házban töltötték. Március 6-án háromkor indultak, bekötve. A csúcstól 15 órákor érték el, a Plateau házat 23 órákor. Mint megtudták, ők voltak a külföldiek közül a találkozó során az elsők a csúcson.

* * *

A hivatalos rész után az Északi-szigeten a Tongariro vulkánt (1986 m) és az Egmont vulkánt (2514 m) keresték fel. Utóbbi 1755-ben tört ki utoljára. Az előbbin találkoztak honfitársaikkal Nagy Sándor dr.-ral és a TV-től Sáfrány Józseffel.

Kunos Gábor (33)

HÚSZ ÉVE JÁRNAK MAGYAROK A PAMÍR HEGYSÉGBE

Lóczy terem 1988. október 7.
Hallgatóság 84 fő, ebből 42 tag.

MFT tag, villamsmérnök, a Komarnicki Gyula THSE elnöke, 1981 óta hegymászó. 1985-ben a Kaukázusban, 1986-ban és 1988-ban a Pamírban mászott, ahol eddig egyedüli magyarként, a szovjet Pamír mindhárom hétezeres csúcsát elérte.

* * *

A Pamírba 1967 óta járnak magyarok, hogy az ottani 7000-es csúcsokat és akklimatizációs céllal a környező 5-6000-eseket meglátogassák. A 15 éves évfordulóról Csanádi Sándor tartott megemlékezést a Lóczy teremben 1983. február 4-én. Eddig 54 fő volt eredményes, nevükhöz 87 csúcsmászás fűződik. Többen álltak már 2-3-4 alkalommal is 7000-es csúcson és 5 főnek sikerült egy tábor alatt 2 csúcstól is megmásznia. Az 1985-ös év a nők számára is meghozta a sikert (Lenin-csúcs) és 1988-ban a női magassági rekord is megdőlt.

A szovjet Pamír hétezesei az első magyar megmászókkal időrendben a következők:

Lenin-csúcs (7134 m)	Honfi Tivadar, Tátrai Rupert	1967,
	Vörösné Zsohovszky Piroska	1985
Kommunizmus-csúcs (7295 m)	Holler Huba	1972
	Kovács Márta	1988
Korzsenyevszkaja (7105 m)	Kónya Lajos	1978

Az előadás nem élménybeszámoló volt, hanem a magyarok által bejárt útvonalak ismertetése az első megmászók diáival szemléltetve.

A diavetítést megelőzte egy sokoldalú statisztikai ismertetés a magyarok 20 évi teljesítményeiről.

Nagy Sándor dr. (38)

KAMBODZSA HÍRES ROMVÁROSA, ANGKOR

Lóczy terem 1988. november 11.

Hallgatóság 59 fő ebből 42 tag

MFT tag, gépészmérnök, a Kertészeti Egyetemen tanít, mint docens. A földrészek jelentősebb helyeit felkeresi, és a kultúremlékeket is. A tibeti Shisha Pangma expedíció előkészítése során vált részben a hindu, de főleg a buddhista vallású műalkotások csodálójává. Így jutott el Angkorba is, ami természetesen nem hegyi kirándulás volt.

Ketten 1986. decemberében indultunk Prágán keresztül Hó Chi Minh (a volt Saigon) City-be. A repülőgépről leszállva Phnom Pénh-be, Kambodzsa fővárosába tartó filmes stábba botlottunk. Így megoldódott a közel 150 km-es, bizony igen sok akadállyal tarkított közúti utazás. A fővárosba érve 2 nap alatt sikerült a kedves khmerek től annyira információt begyűjteni, hogy elindulhassunk Pursat, Battambang, Sisophon érintésével Siemreap-ba. E közel 500 km-nyi út során igen sok érdekes, egzotikus meglepetésben volt részünk. Sajnos ezen út végére kollégám – mint később kiderült – bakteriális gyomorfertőzést kapott, így igen szomorú, 2 óránként orvosi vizittel kísért Szilveszter éjszaka után, Újév napján sikerült végre a főcél, ANGKOR-t, a khmer építészet (a beépített kő tömegét illetően is) egyedülálló épületegyüttesét felkeresni.

A közel 20 km-nyi romváros területére két napunk volt. A II. századtól a XIII. századig épített vallási és világi épületek közül „csak” az 1100–1175 között épített ANGKOR Wat-i hindu vallási célokat szolgáló építményt – melynek sziluettje ma Kambodzsa állami zászlaját díszíti –, és a 1181–1230 között már buddhista ihletésű ANGKOR Thom-i épület-együttesből az Avalokitésvara – nappal mosolygó, este szomorkodó – arcvonását megörökítő Bayon-i templomot csodálhattuk meg.

Az épületek keletkezésének vallási, gazdasági alapjait, az építőmesterek fantáziagazdaságát és kimagasló tudását, valamint az elmúlt évszázadok során a „kövek”-et szétszórító, de össze is tartó fák, illetve gyökérzetük világát próbálta a 120 diafelvétellel kísért előadás érzékeltetni.

Diemberger, Kurt (56)

K2 A SORSOM HEGYE

Miskolc, Ady Endre Művelődési ház, 1988. november 17.

Hallgatóság mintegy 100 fő.

Budapest, Gutenberg Műv.Központ, (VIII.Kölcsey u.2.)

1988. november 18. Hallgatóság kb. 500 fő.

Extrém hegymászó, közgazdasági diplomás, hegyvezető, irodalmár, fényképész, hat nyolcezres csúcson állt. Ezek közül kettő, a Broad Peak (8047 m) és a Dhaulagiri (8167 m) első megmászója. Az osztrák Alpin Klub legfiatalabb tiszteletbeli tagja. Nálunk a legtöbbet szerepelt külföldi előadó.

* * *

A K2 – bár a Mt. Everest mögött a második helyen áll magasság tekintetében – technikailag nehezebb annál. Az előadó több éven át kísérletezett a csúcsléérésével, mindig 7000 m fölé jutva. Végül 1986. augusztus 4-én elérte azt, Julie Tullis keménykötésű angol karatézó hegymászótársával. A K2-nek a kezdet kezdetétől 12 halálos áldozata volt. Ez a szám az 1986-os esztendőben 13-mal nőtt. Ennek az okairól szolt az előadás.

Tagadhatatlan, hogy soha nem látott érdeklődés volt a hegy iránt 1986-ban. Egyidőben sokkal többen voltak jelen a hegyen, mint ahányan a különböző útjain elfértek. Ehhez járult a sátorhelyeket illetően a szervezatlenségből adódó helyhiány a 4. számú táborban. Az osztrákok rámenőssége (bár nem volt igazuk), a koreaiak érthetetlen béketűrése, csak fokozta a feszültséget. Az időjárás elromlott és augusztus elején egy hétig olyan vihar tombolt, ami nem engedte a 4.sz. tábor lakóinak, hogy a sátrukat elhagyják. Az élelem elfogyott. Julie Tullis is áldozata lett a körülményeknek. Az előadó és Willi Bauer leértek az alaptáborba. Salzburgban a kórházban a szomszédos szobában feküdtek.

Az előadás emléket állít az ott veszett társaknak.

Diemberger, Kurt (56)

A Mt. EVEREST, A VILÁG TETEJE A TIBETI ÉS NEPÁLI OLDALRÓL

Budapest, Gutenberg Művelődési Központ
(VIII. Kölcsey u. 2.) 1988. november 19.
Hallgatóság mintegy 350 fő.

Előadó bemutatása az előző napi előadásánál.

Négyszer tett kísérletet az Everest csúcának megmászására. Ebből a legelső vállalkozása sikerült, amikor a franciák meghívták filmesnek. Pierre Mazeaud, az egykori sportminiszter volt a vezető. A csúcst 1978. Október 1-jén érték el. Pierre Mazeaud onnan a csúcsról az alaptáboron és Katmandun keresztül, műhold közbeiktatásával közvetlenül Párizsnak adott rádiónyilatkozatot.

Tekintve, hogy a vállalkozás nemzetközi volt, Herrligkoffer vezetésével németek is voltak a csapatban. Ezek sátra katonás rendben állt, a franciák bohém elhelyezkedéséhez viszonyítva. Az előadó Nepál fővárosából Katmanduból később indult – a sikeres Makalu megmászás miatt – mint a franciák. Erőltetett menetben azonban beérte őket az alaptáborban. Itt az a kellemes meglepedés várta, hogy választhatott, milyen felvevővel kívánja az utat megörökíteni. Ez volt a Nepál felőli útja.

A tibeti oldalról az amerikaiakkal kísérletezett a K-i falon át. Ez 1981-ben történt. Akkor megállapították, hogy a keleti fal megmászása bonyolult, veszélyes, de nem lehetetlen. Az időigényes művelet és az időjárás romlása visszafordulásra kényszerítette őket, anélkül, hogy a csúcst elértek volna, a fal minden kényes részletét azonban megoldották. (Az út bejárása és a csúcst elérése 1984 őszén sikerült is az amerikaiaknak, de akkor az előadó nem volt velük).

Sibalszky Zoltán dr. (62)

ANATÓLIA

Lóczy terem 1988. december 9.
Hallgatóság 47 fő, ebből tag 27 fő

Az előadó szakosztályunk alapító tagja, a Gödöllői Agráregyetem docense, elektro-gépezsmérnök. A szakosztály számos barlangtúráját vezette. A Kárpátok és Alpok vándora. Járt a Japán-Alpokban és az amerikai Sziklás-hegységben is.

KURT DIEMBERGER BUDAPESTEN A GUTENBERG MŰV. KÖZP-ban
(Fekete Antal)

**Mt. EVEREST A TIBETI OLDALRÓL
A RONGBUK KOLOSTORRAL (5000 m)**

Anatólia Törökország Kis-Ázsiában elterülő része, ősi kultúrák bölcsője. Itt terült el az ókor egyik nagyhatalma, a hettita birodalom Kr.e. 2000–1200 között, majd Urartu, Phrygia, Lydia, a görög városállamok jelentősebb része (így Pergamon, Milétos, Efezos), de része volt a perzsa, a római, majd a bizánci birodalomnak, és itt jött létre a szeldzsuk és az ozmán nagyhatalom is (1071–1308 közt, illetve 1291-től).

Területe 780 000 km², ennek fele hegység. A 270 000 km²-es fennsík, 1132 m átlagmagassággal, a nyugat-kelet irányú Pontus és Taurus hegységek között terül el. Legmagasabb csúcsa a híres Ararát (5165 m) és a Resko (4168 m). Leghosszabb folyója a Kizil Irmak 1151 km, de itt ered a Tigris és az Eufrátes is.

Négy alkalommal jártam Anatóliában, s ez utak során bejártam az Égei- és a Földközi-tenger partvidékén elterülő görög városok helyenként bámulatosan ép maradványait. Trója inkább csak hírénel fogva érdekes, de Pergamon, Efezos, Didima, Aphrodisias (utóbbi a római birodalom legépebb stadionjával) Hieropolis, Antalya, Perge, Aspendos (teljesen ép színházával) ámulatra készítetnek. Közben Pamukkale csodás „felszíni barlangja”, a hegyből fakadó melegvizű források által kialakított hófehér ragyogó teraszok és medencék, páratlan geológiai látványosság.

Átkelve a Taurus-hegységen a fennsík belsejébe érkezünk, ahol a legnevezetesebb látivaló Kappadókia, „a világ 8. csodája”. Itt az Erciyas daği 3916 m magas vulkánja és a Hasan daği vulkán kitérései töltötték meg egy nagy medencét, amelyből aztán a szél munkája csodálatos sziklákat alakított ki („Tündéri kémények”). Ezek egy részében a 4. – 7. század közt a keresztény lakosság barlanglakásokat és templomokat vájt ki, melyeknek ép színes freskói a keleti kereszténység páratlan kincsei (Göreme, Zelve).

A vidék harmadik nevezetessége az a 28 földalatti város, amelyeknek 7–8 szintjét a hettiták pincéiből kiindulva lefelé, a 7–11. század közt, az arab betörések elől menekülve alakították ki, és használták. 1963-ban fedezték fel az elsőt.

Kappadókiától északra terül el az egykori hettita birodalom szíve, ahol a főváros, Hattusas maradványai és épen maradt fal- és védelmi rendszere, valamint Yasilikaya sziklahasadékaiban a domborműű pantheon ejti ámulatba az arra járókat.

Ankarából Midas király gordioni sírját érintve, a hegyoldalban fekvő első ozmán főváros, Bursa megtekintése után érünk vissza Isztambulba.

HAZAI UTAKON

Szakosztályunk 1988-ban meghirdetett útjainak összesítése:

9 gyalogtúra
1 barlangtúra
3 mászóútúra
1 kerékpártúra

14 út, 126 résztvevő, átlag 9 fő

- Január 16. Mátyás-hegyi-barlang
Vezető: ifj. Kalmár László (10 fő)
23. Budai-hegység. Ságvári-liget – Farkasrét
Vezető: Kesselyák Péter (12 fő)
- Február 20. Budai-hegység. Harang-völgy – Máriamakk – Budakeszi
Vezető: Palla Gyula dr. (16 fő)
- Március 19. Pilis. Csobánka – Hosszú-hegy – Pilisszántó
Vezető: Horváth Magda dr. (15 fő)
- Április 9. Vadaskerti tornyok (mászó gyakorlatok)
Vezető: Schmatz Béla Zsolt (7 fő)
16. Pilis. Maróti-hegyek
Vezető: Funk János (16 fő)
- Május 7. Budai-hegység. Remete-barlangok – Ördöglyuk-barlang – Solymár
Vezető: Palla Gyula dr. (4 fő)
- 13 – 15. MECSEK (lásd a külön fejezetet ez után)
Vezető: Dura Lajos (15 fő)
21. Budai-hegység. Kőkapu, (mászógyakorlatok)
Vezető: Kovács István (3 fő)
- Június 4. Kerékpártúra Csepelen, Lakihegyi adó – Halásztelek, jurta templom
– Szigetszentmiklós, múzeum – M0-ás körgyűrű építkezése
Vezető: Bolla Péter (3 fő)
- 11 – 12. Kétágú-hegy (mászógyakorlatok)
Vezető: Pfähler Péter (eső miatt elmaradt)
- Október 15. Pilis. Dömös – Hoffmann kunyhó – Kétbükkfa – Dobogókő
Vezető: Sasfi Imre dr. (7 fő)
- November 26. Pilis. Leányfalu – Szentendre
Vezető: id. Kalmár László (11 fő)
- December 3. Budai-hegység. Nagykovácsi – Nagy-Kopasz – Fekete-hegyek
Vezető: Horváth Magda dr. (7 fő)

EMLÉKEZÉS ROCKENBAUER PÁLRA

A Zengő kilátó érintésével jutottunk el 1988. május 14-én Zengővárkony szelidgesz-tenyésésében a sírhoz, ahol 1987 óta pihen. Itt a túravezető D u r a L a j o s a következő megemlékezést tartotta:

„Nem siratni – millióléptű alakját újra közénk idézni jöttünk barátunkhoz. Kedvelte ezt a szelíd tájat; az öreg fákat, csendes tanyákat. Mindenütt otthon volt a Földön, de legjobban kis országunk szép vidékeit szerette. Most itt pihen kedves fái alatt, mindenkitől távol, mindenkihez közel. Mindannyian őrizzük képét, szavait. Én most három képpel, és egy vers néhány sorával hívom közénk. Íme:

– majd húsz év távolában látom az első képen: az északi táj szépségeiről, színeiről, fényeiről beszél lobogva, szeretettel az akkor még nem könnyen utazni tudó hallgatóságnak a Budapesti Hegymászó Klubban norvégiai útjáról. Hallgatóként vele járunk a lappok földjén, ahol nyáron soha nincs sötét és reméljük, hogy egyszer mi is eljutunk oda;

– a másik képen keményen dolgozik a Kecskeméti Repülőorvosi Intézet laboratóriumában a nagy célért: a Pamír hétezers csúcsaiért;

– a harmadik képen jeges hegyoldalon ül, és bölcsen mérleget készítve mondja, hogy a nagy célt – a csúcst – nem érheti el, ahhoz már kevés az ereje, de a küzdelem is szép volt, s a szikrázó fehér hegyeken körbenézve már nem földi tájat látunk kamerája segítségével.

Ő már talán akkor és ott többet tudott mulandó és örökkévaló dolgokról, mint mi.

Weöres Sándor Öröklét címmel így ír erről:

A föld, hol az élet terem,
a mindent elnyelő sírverem,
a síkság, hegy, tenger, folyó:
öröknek látszik, és múló.

Világűr és mennyboltozat,
sok forgó égi kapcsolat,
a milliárdnyi tűzgolyó:
öröknek látszik és múló.

Mit eltemet a feledés,
egy gyík kúszás, egy szárnyverés,
egy rezdület, mely elpörög:
múlónak látszik és örök.

Mert ami egyszer végbement,
azon nem másít semmi rend,
sem Isten, sem ördögök:
múlónak látszik és örök.

Barátunk sok millió lépéssel bejárta a Földet északról–délre, keletről–nyugatig filmjeivel, könyveivel közénk hozta élményeit, és megosztotta velünk – szétosz

totta köztünk az életét is. — Sokszor látta az örökké világító Napot, s most a soha nem világító Nap vidékein jár.

Léptei nyomában már kisimult a fű, újra nyíltak a virágok, de millióléptű alakját lelkünkben őrizzük.

Az emlékezés virágaival jöttünk ide, mindig utazásra buzdító szavait vigyük magunkkal e vén fák alól.”

* * *

AZ ANGSTER ORGONAGYÁR

Másnap, 15-én, az Óbányai-völgy szép környezetében, felkérésünkre Angster Imre a következőket mondta el családjá orgonakészítési múltjáról:

„A pécsi orgonagyárat nagyapám Angster József alapította, aki 1834-ben a Baramya megyei Kácsfalun (ma Jugoszlávia) született. Eszéken volt asztalosinas, majd vándorkönyvvél a zsebében elindult.

Először Bécsben keresett munkát és ott is maradt öt évig. Itt találkozott Titz orgonaépítő mesterrel, nála helyezkedett el és lett a fiatal asztalosból orgonaépítő.

Közben a Legényegylet által szervezett tanfolyamokon is továbbképezte magát, szakrajzot, francia nyelvet tanult.

További vándorútján már Köln, Drezda, Lipcse jónevű orgonaépítői voltak mesterei. Svájci útja után végre sikerült Párizsba jutnia, itt teljesült vágya, hogy a világ leghíresebb gyárában, Cavaillé Coll-hoz kerüljön. A mester hamar felismerte tehetségét és legnagyobb orgonáinak szereléséhez, hangolásához osztotta be. Közel négy évig dolgozott itt, sok feljegyzést, rajzot készített magának, majd visszajött hazájába. Előbb szülőfalujába, majd Pécssett bérelt szerény kis műhelyt és 1867-ben megkezdte önálló munkáját.

Első megrendelését az akkor épült pécsi zsinagógától kapta, és két évi munkával elkészült mesterműve, a 24 változatú orgona.

Ha üzletnek nem is, de reklámnak nagyon jó volt ez a 120 év után is jól működő orgona, mert sorban kapta megbízásait Baranyából, majd fokozatosan egész Dél-Dunántúlról, sőt 1876-ban már a kalocsai székesegyházba került orgonája. Ezen Liszt Ferenc is játszott és később levelében ajánlotta, hogy a Zeneakadémia orgonáját is a pécsi céggel készíttessék.

Újabb 10 év után a pécsi székesegyházban már századik művét szentelték fel.

A századfordulón már két fia is bekapcsolódott a munkába, akik az otthoni alaptanulmányok után apjukhoz hasonlóan, de már korszerűbb körülmények között bővítették tudásukat Ausztriában, Németországban és Svájcban. Hazaérkezésük után fokozatosan átvették a gyár vezetését édesapjuktól, aki 1918-ban halt meg.

A munkáslétszám fokozatosan 80-ra bővült, nemcsak a tulajdonosoknál, de a szakmunkásoknál is a fiúk követték apjuk példáját és ezt a szép szakmát választották.

Fel tudnék sorolni 4–5 családot, amelyikből két-három generáció, testvérek, rokonok is itt dolgoztak.

Kiemelkedő művek voltak a szegedi Fogadalmi templom 166 változatú, a Szt. István Bazilika, a Zeneművészeti Főiskola, továbbá Eger, Kassa, Kalocsa, Pécs, Kecskemét, Jászberény, Jászóvár, Baja, Bátaszék, Győr, Szabadka, Kolozsvár és még sok város templomainak orgonája. Budapestre 35, Pécsre 25 mű került a gyárból.

Nagybátyám és apám 1939-ben, illetve 1941-ben bekövetkezett halála után unokatestvéremmel, Angster Józseffel vettük át az üzem vezetését. Irányításunkkal még szép művek készültek (Jászóvár, az egri cisztercita, a budapesti Haller-téri, Budapest remetekertvárosi templomok részére).

Összesen 1300 orgona készült a három nemzedék működése alatt.

A háborús években és utána egyre fokozódó nehézségekkel, csökkenő létszámmal, de azért folyamatosan dolgoztunk, egészen 1949. december 29-ig, amikor sor került a 10 fölötti létszámmal dolgozó kisebb üzemek államosítására is.

Hangszer- és Asztalosárugyár lett az új cégnév, egy évig mint főkönyvelő ott maradtam, levezetve a félben lévő orgonamunkákat, de az illetékesek utasítására nagyrészt bolti berendezéseket, furulyákat, rendőrsípokat, de főleg koporsókat gyártottunk.

1951. tavaszán mindkettőnket letartóztattak, vagyontárgynak (barkács gép) államosítás alóli elvonása és tervgazdálkodás elleni vétség (koporsók gazdaságtalan gyártása) miatt egy-egy évet töltöttünk Komlón, illetve Szegeden.

Szakmánkat utána nem folytathattuk. Unokatestvérem mint mérnök a téglaiiparban, én pedig az Élelmiszer és Vegyiáru Nagykereskedelmi Vállalatnál helyezkedtem el, és mint nyugdíjas most is ott dolgozom.

Szabadidőmben most 71 évesen is rendszeresen túrázom; amit 10 éves koromban a cserkészcsapatban megszerettem és megtanultam, azt nem hagyhatom abba, míg szívem és lábam bírja.”

* * *

DIAVETÍTÉSEK

A Mecsek-túra során két éjjelt töltöttünk Püspökszentlászlón a Bazsarózsa turistaházban. Ez az épület a Pécsi Vörös Meteor tulajdona. A házigazdák a nagyobb szobát pocsátották rendelkezésünkre. Ebben 15 ágy volt. Itt tartottuk a vetítéseket, mégpedig 1988. május 13-án Toldi György a Cordillera Blancáról (Dél-Amerika), 14-én a háziak a Mecsek szépségeiről.

SZEMÉLYI DOLGOK

NESZTOROK KÖSZÖNTÉSE

Szakosztályunk gyakorlata szerint a 70. életévüket betöltött tagok alkotják a NESZTOROK TESTÜLETÉT. Tisztelettel köszöntjük az új Nesztorokat és azokat, akik öttel osztható számot töltöttek be.

70 éves Hartig Miklós és
Horváth József;

75 éves Kovács Lóránt;

95 éves Adler Rácz József.

ÜDVÖZLŐ LAPOK

Tagjaink útjairól az alábbi köszöntések érkeztek:

1988.

I.1.	Kunos Gábor	Murau (Ausztria)
I.3.	Pogácsás György és családja	Zakopane
I.4.	Karlócai Miklós és felesége	Kamerun
II.4.	Pogácsás György	Szófia
II.26.	Hevesi Attila	Kalifornia
III.3.	Tass Viktor	Júliai-Alpok
III.16.	Kunos Gábor, Balog Géza	Rila
IV.2.	Kunos Gábor, Balog Géza	Magas-Tátra
IV.25.	Benke Magda, Siklós György	Srebrna Gora (Lengyelö.)
VI.3.	Puskás Elemér	Magas-Tátra
VI.11.	Bolla Dezső	Héviz
VI.16.	Fekete Antal, Fekete Katalin	Lőcse
VI.19.	Domián Kálmán és felesége	Bécs
VI.22.	Fekete Antal, Fekete Katalin	Türje
VI.24.	Balázs O., Csíkos J., Vörös L., Papp Kálmán	Alaszka
VII.2.	Horváth Magda	Berchtesgaden
VII.4.	Merza István	Moszkva
VII.8.	Kovalik András, Szabó Zoltán, Melicher Sándor	Dolomitok
VII.9.	Halmos Péter, Halmos Erzsébet, Halmos Sarolta	Olimposz
VII.10.	Prinz Gyula és felesége	Klink (NSzK)
VII.25.	Horváth József és családja	Thüringerwald
VII.27.	Pogácsás György	Hodonin (Csehszl.)

VII.27.	Tálos Zoltán és családja	Magas-Tátra
VII.29.	Adler Rácz József és felesége	Belgium
VII.30.	Zsigmondy Alpin Klub tagjai	Durmitor
VII.30.	Kiss Ferenc	Törökország
VIII.1.	Martinovich Valér	Magas-Tátra
VIII.2.	Balog Géza	Kaukázus
VIII.3.	Kovács Márta	Pamír
VIII.7.	Mészáros János	Zillertal
VIII.9.	Kunos Gábor	Pamír
VIII.11.	Marossy Ferenc és felesége	Dachstein
VIII.4.	Leél-Össy Szabolcs	Andok
VIII.15.	Adler Rácz József és felesége	Gstaad (Svájc)
VIII.17.	Benke Magda, Siklós György	Magas-Tátra
VIII.20.	Fekete Antal, Fekete Katalin	Vihorlát
VIII.22.	Hevesi Attila	Magas-Tátra
VIII.25.	Radnóti Sándór	Lengyel-Tátra
VIII.28.	Dura Lajos	Cseh-Paradicsom
VIII.29.	Pogácsás György	Jaroslávl (SzU)
IX.15.	Puskás Elemér	Magas-Tátra
IX.20.	Horváth Magdolna	Anatólia
IX.30.	Neidenbach Ákos	Magas-Tátra
IX.30.	Urai János és felesége	Szumátra
X.16.	Pogácsás György	Colorado
XI.5.	Kiss Ferenc	Magas-Tátra
XI.20.	Pfahler Péter és felesége	Siófok
XII.14.	Singer János	New York

ÚJ TAGJAINK

Balog Géza (33)	villamosmérnök	1022 Bimbó u. 63.
Fekete Lajos (62)	gépésztechnikus	1028 Deák F.u.8.
Fehér Tibor (35)	építő üzem mérnök	3561 FELSZŐSOLCA Bartók Béla u.30.
Gogolák Zoltán (31)	fizikus	6723 SZEGED Hont F.u. 12/A
Katona Ferenc (32)	tanár	3561 FELSZŐSOLCA Szt. István u.2.
Mérza István (26)	autóforgalmi képesítés	1115 Fraknó u. 4.
Nádasdi Oszkár (22)	geológus	2067 SZÁRLIGET Árpád u.61/A
Szlangó Zoltán (20)	operátor	5430 TISZAFÜLDVÁR Kossuth u.141.
Végh Mária (43)	TV.műsorszerkesztő	1024 Kapás u. 11-13.

BARÁTI KLUBOK

A jelen BESZÁMOLÓ megjelenését anyagilag támogatták:

Alpesi Rózsa, vezetője Ézsiás Antal

ASK Kft, Alkér András javaslatára

Belvárosi Hegymászó Club, vezetői Orbán Pál, Szondy György

Budai Alpin Club, vezetője Zsák Lajos

Felsőszolcai Természetbarát Egyesület, vezetője Katona Ferenc

Ferencvárosi Természetbarát Sportkör, vezetője Hoffmann György dr.

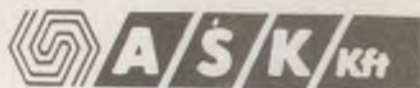
„Hegyisport” Club, vezetői Szabadka Péter, Sárközy András

Komarnicki Gyula THSE, vezetője Kunos Gábor

Miskolci Alpin Club, vezetője Szabó László

Zsigmondy Emil Alpin Klub, vezetője Gogolák Zoltán

ASK MÉRLEGEK

- * vasúti járműmérleg
- * közúti járműmérleg
- * egyedi mérlegek
- * mérésadatgyűjtés
- * folyamatirányítás

H-1026 Budapest
Gábor Áron u. 55.
T.: 1355-984,
1158-457
1351-332

DIGITTA KÉPFELDOLGOZÓ
RENDSZER

- * anyagvizsgálatok
- * mikroszkópius képek
- * betűfelismerés

EGY RENDSZER MELY ÖN HELYETT LÁT

IPARI ADATGYŰJTŐ ÉS
MEGJELENÍTŐ RENDSZER

- * lokális hálózat
- * real-time adatgyűjtés
- * eseménykezelés

IN MEMORIAM

Dabasi-Schweng Loránd dr.

(1905–1988)

Az első tanulmányi versenyen Pintér Jenő idejében díjat nyert. Műegyetemet végzett, gépészmérnök volt, és közgazdasági ismereteket adó műegyetemi szakmérnöki diplomát is szerzett. Egyetemi éve alatt a Budapesti Egyetemi Turista Egyesület tagjaként tevékenykedett. A második világháború után, a negyvenes évek végén külföldre távozott. Mint az ENSZ keretében működő FAO szakértő járta be a világot. Két előadást tartott a Lóczy teremben: „Barangolás három világrészben” (1976.nov.12), és „Utazások Közép- és Dél-Amerikában” (1979. okt.5.). Svájcban élt, ott is halt meg.

SZÁZ ÉVE SZÜLETETT

Vigyázó János dr.

(1888–1962)

A hazai turistamozgalom úttörője, jogász. MÁV ügyész.

Turista munkásságát a Budapesti Egyetemi Turista Egyesületben (BETE) kezdte. Itt az első egyesületi évkönyv szerkesztését végezte Komarnicki Gyulával és Serényi Jenővel. Az 1904-től 1909-ig terjedő időről a kötet megjelent 1910-ben. A fennmaradó tiszta bevételből ugyanaz a három személy megalapította a Turistaság és Alpinizmus c. folyóiratot, melynek 1935-ig, megszűnéséig Vigyázó volt a szerkesztője és kiadója. Mint ilyen, életre hívta a Részletes Magyar Útikalauzok 56 kötetét, több kötetnek társszerzője is volt. Tevékenyen részt vett a Magyar Turista Szövetség megalakításában, ahol tanácsstag, főtitkár, majd társelnök lett az 1923-35 közötti években. A BETE elnöki tisztét töltötte be 1915-től 1919-ig.

A Magyar Hegymászók Egyesületének egyik megalapítója volt, és vezetős szerepet vitt a galyatetői turista menedékház felépítésében.

Sokat fáradozott a Nemzetközi Alpin Unio (UIAA) létrehozásában.

Temetésén az emlékbeszédet Komarnicki Román dr. mondta.

HÍREK

POLGÁRDY GÉZA 80 ÉVES

A Magyar Turista Szövetség fél évszázaddal ezelőtt volt főtitkárát, a neves kalauzírót 80. születésnapja alkalmából tisztelettel köszöntötte szakosztályunk a Turista Magazin 1988. márciusi számának 13. oldalán.

Polgárdy Géza legmaradandóbb alkotása kétségkívül a MAGYAR TURISTA LEXIKON. Hívásunkra megjelent az 1988. április 8-án tartott Eiger előadáson a Lóczy teremben.

JURTA TEMPLOM

Csete György, neves, mai stílust teremtő építész alkotta Halászelken.

Még nincsen 10 éves sem a mű. Az épület hazai és külföldi építész körökben nagy elismerést aratott. A szakosztály 1988. június 4-i kerékpártúrája alkalmával Szendefi Ferenc plébános mutatta be a templomot.

KUKUCZKA ELŐADÁSOK

Részletek Dezsényi Jánosnak Szabó Lászlóhoz 1988. június 7-én írt leveléből:

- leteperte, amikor a Mátra mellett haladtunk, hogy ez a mi legmagasabb hegyünk;
- megindította, hogy 900-nál többen hallgatták előadását;
- plakátjáért akkora volt az érdeklődés, hogy az Uránia filmszínházban egy ablak is betörött, és a tolmácsnak másnap izomláza volt, mivel a szalonban lábával tartotta távol az asztalt, pedig az előadó máshol dedikált;
- a vacsoránál Pogácsás György tartotta angolul a pohárköszöntőt, a lengyel-magyar hegymászó barátságról;
- Kukuczka válaszában említette a magyarok hagyománytisztelőt és örült, hogy itt lehetett.

ÚJABB MAGYAR NYOLCEZRES LEHETŐSÉGE

Nagy Sándor dr., az MHK elnöke 1988. június 20-i körlevelében jelezte, hogy az elvi engedély megérkezett 1990-re a Cho-Oyu (1.200 USD) és Dhaulagiri (2.400 USD) megmászására.

SIR EDMUND HILLARY

Bár Hillary az ASTA kongresszusára érkezett, a Budai Alpin Klub – Mihálka András – megneszelve ezt, és meghívta az MHK nevében. A szervezésre néhány nap állt rendelkezésre. A fogadásra 1988. október 27-én került sor. A bensőséges találkozón Nagy Sándor dr., az MHK elnöke üdvözölte a vendéget és feleségét. Barcsay Kálmán tolmácsolt. Ott volt Peták István, az MTSZ elnöke és Szabó Imre főtitkár is. – Az Everest első megmászója jól érezte magát a Bajcsy-Zsilinszky úton.

A MAGYAR FÖLDRAJZI MÚZEUM

Az eddigi gyűjtemény Érden a Budai út 4-ben 1988. október 21-én múzeummá lépett elő. Az ünnepség 13 órakor kezdődött az udvaron, majd a kiállítást bemutatta Kubassek János dr., a múzeum igazgatója és Balázs Dénes dr., a Múzeumi Bizottság titkára. Ezt követően 15 órakor a Magyar Tudományos Afrika Expedíció címmel 10 előadás hangzott el az ülésteremben, vetített képekkel.

100 ÉVES A NATIONAL GEOGRAPHIC SOCIETY

Száz éve, 1888. január 13-án Washingtonban alakult meg 33 neves közéleti ember közreműködésével az a társaság, mely a földrajzi ismeretek gyarapítását és terjesztését tűzte ki célul. A folyóirat első száma 1888. októberében jelent meg, szerény terjedelemben. Akkor 200 tagja volt a társaságnak, ma 10 és fél millió.

A MATTERHORN ÉSZAKI FALÁT IS ÁTMÁSZTÁK A MAGYAROK

Az Alpokban jelentős teljesítmény ma is néhány északi fal bejárása. Egy háromtagú együttes – Dékány Péter, Krafft Walter és Ozsváth Attila – 1988. július végén honfitársaink közül elsőnek átvitt ezen a nehézségen.

MAGYAR HEGYI IRODALOM

Változatlanul 1988-ban is az alábbi termékek láttak napvilágot szakosztályunk tollforgatóitól, ami egyben az egész magyar hegymászás irodalmát jelenti:

- minden hónapban a Turista Magazin egy oldalán HEGYMÁSZÓK HÍREI címmel;
- a jelen BESZÁMOLÓ a társegyesületek anyagi támogatásával;
- évente kétszer a HEGYMÁSZÓ (1988-1 „Amerikai szám” 77 oldal, és 1988-2 „MHK szám” 104 oldal terjedelemben).

HAGYOMÁNYÁPOLÁS

75 ÉVE ÍRTA A TURISTASÁG ÉS ALPINIZMUS (T. és A.)

A IV. évfolyam, 1913. júliustól 1914. június végéig, eddig legvastagabb kötete a folyóiratnak, 434 oldal terjedelmű. Ötről kilencre nőtt azoknak az egyesületeknek, ill. osztályoknak száma, melyek a T. és A.-t hivatalos lapjuknak tekintik. A szerkesztőség nem változott, a kiadó viszont igen. A korábbi évfolyamokat a Budapesti Egyetemi Turista Egyesület adta ki, de ezzel nem értett egyet az egyetemi felügyeleti szerv.

A nehezen elérhetőség miatt – szokás szerint – kicsinyített másolatban adjuk a tartalomjegyzéket.

Három nagy eseményről számol be a T. és A. IV. évfolyama.

1. A Magyar Sí Szövetség megalakulásáról 1913. július 15-én. A Magyar Sí Klub kezdeményezésére 14 egyesület hozta létre a Szövetséget, melynek elnöke Szacelláry György, és főtitkára Serényi Jenő dr. lett (68. old.).
2. Sokkal nagyobb érdeklődéssel alakult meg 1913. november 30-án, 45 egyesület ill. csoport megjelenésével a Magyar Turista Szövetség a mai M. Természetbarát Szövetség jogelődje. Elnök gróf Teleki Sándor (MKE), ügyvezető Thirring Gusztáv dr. (MTE), főtitkár Votisky Zoltán (BETE).
3. A hegymászáshoz legközelebb áll az 1913. december 28-án megalakult Tátrai Önkéntes Mentő Bizottság. Elnök Guhr Mihály dr., a főtitkári teendőket a jegyző Hefty Gyula Andor látta el.

E három megalakulási eseményen kívül,

- megjelent a HEGYMÁSZÓ SZÓTÁR, Hefty Gyula Andor összeállítása. Ez volt az első kísérlet arra, hogy magyar szavakat használjunk, a nemzetközileg ismert idegen szavak helyett. A szerző felhívja a figyelmet arra, hogy nem szerepel az összeállításban olyan szó, amit magyarban csak körülírással lehet kifejezni. A megjelent összeállításra kéri a hozzászólást (69.o.);
- az Irottkőn felavatták az új kő- és betonkilátót, két szobával (őr nélkül). A kilátó 12 m magas. Már most foglalkoznak a magasítás gondolatával (109. old.);
- a T. és A. zárszámadást közöl az első három évről, koronában (146. old.);
- a Magyar Földrajzi Társaság meghívására 1914. február 5-én Edward Evans előadást tartott a Nemzeti Múzeumban a Déli-sarkra vezetett szomorú kimenetelű Scott expedícióról. A dühöngő sarki viharok és a nagy hideg miatt először a pónilovak, majd az orosz kutyák dőltek ki, úgyhogy a résztvevőknek kellett a szánt húzniuk. Evans és csoportja a szükös élelem miatt visszafordult. Később Evans skorbutot kapott (304. old.);
- Prinz Gyula dr. (Született 1882. Szerk.): A magyar föld- és életjelenségek oknyomozó leírása címen Magyarország földrajzát adja. A megjelent tankönyv hiánypótló (432. old.)

A BUDAPESTI EGYETEMI TURISTA EGYESÜLET, BUDAPESTI (BUDAI) TORNA EGYLET TURISTA OSZTÁLYA, DUNÁNTÜLI TURISTA EGYESÜLET, MAGYAR SÍ SZÖVETSÉG, MAGYARORSZÁGI KÁRPÁT EGYESÜLET, MECSEK EGYESÜLET, BELMEGBÁNYAI FŐISKOLAI ATLÉTIKAI KLUB TURISTA SZAKOSZTÁLYA, SPORTKEDVELŐK KÖRE TURISTA OSZTÁLYA ÉS A TÁTRAI ÖNKÉNTES MENTŐ BIZOTTSÁGNAK HIVATALOS LAPJA

IV. ÉVFOLYAM
1913—14.

Dr. KOMARNICKI GYULA és Dr. SERÉNYI JENŐ

főmunkatársak közreműködésével szerkesztette és kiadta:

Dr. VIGYÁZÓ JÁNOS

MAGYAR FÖLDRAJZI TÁRSASÁG
KÖNYVTÁRA

IFJ. KELLNER ERNŐ KÖNYVNYOMDÁJA
Budapest, V., Csáky-utca 10.

TARTALOM.

Önálló cikkek a munkatársak névsorában.

		Oldal
<i>Barcza Imre:</i>	A Brenta Dolomitokban. A Cas-	
	teletto Inferiore (2569 m.) megmászása	3 képpel 14
	A Varangyostavi csúcsra dél-	
	keletről	4 " 309
<i>Bernáth Károly:</i>	Kalauzok kalauza (Alpin bibliographia)	422
<i>Csermák Mátyás:</i>	Erdészvölgy (Kuzi)	4 " 119
<i>Dobrovics József:</i>	Holdfény a havon	7 " 190
	Vágyak napja	5 " 403
<i>Dr. Finácsy Béla:</i>	Sível a Nagy Fátrában	5 " 313
<i>Dr. Guhr Mihály:</i>	Néhány adat Tátraszéplak törté-	
	ténetéhez	7 " 206
<i>Dr. Gyórfy István:</i>	A Magas Nowy felső barlang-	
	járól	1 " 174
	A Magas Tatra növényvilága	13 " 343, 377
	Villámcsapás és a fák	1 " 253
<i>Hefty Gyula Andor:</i>	Hegymászó szótár	1 " 69
<i>Hulgák Valér:</i>	A Hernád gyöngye	1 " 395
	A Nagy Chocs	2 " 22
	Svejci élmények	4 " 147
<i>Dr. Jankovics Marcell:</i>	A Dent Blanche (4364 m.)	10 " 263
<i>Kátai Ernő:</i>	A Gross-Glockner (3798 m.)	5 " 243
	Sível a Biharban	4 " 287
<i>Király Endre:</i>	Viszontlátás	2 " 291
<i>Dr. Komarnicki Gyula:</i>	Javorina	5 " 81
<i>Dr. Komarnicki Roman:</i>	Lauffer István	2 " 373
<i>Legányi Desső:</i>	Wachter Jenő diákéveiből	2 " 86
<i>Mervay Sándor:</i>	A déli sark vértanúi (Scott	
	kapitány könyve)	1 " 327
	A hegyi betegség	6 " 24
	A „hóvaktság“-ról és más egyéb-	
	ről	5 " 129

			Oldal
<i>Mervay Sándor:</i>	A Magas Tátra végvárain		
	I. Bolond Gerő (2062 m.) ...	3 képpel	185
	II. Kriván (2496 m.) ...	8 "	231
<i>Mucsay Endre:</i>	Rimától a Poprádig ...	3 "	411
<i>Révész Jenő:</i>	Csergő (1053 m.) ...	2 "	359
<i>Romeiser László:</i>	Körmöczbánya, a síváros ...	7 "	317
<i>Iffy körtv. Sávely Desső:</i>	Tavasza a Sabin hegyek között	3 "	18
<i>Schmidt Nándor:</i>	Sásfészkek ...	5 "	157
<i>Dr. Schwicker Richard:</i>	Körmöczbánya, a magyar Kitzbühel ...	8 "	278
<i>Dr. Serényi Jenő:</i>	A Késmárki csúcs új nevéhez		172
	A Magyar Turista Egyesület		
	huszonöttestendős jubileuma	3 "	339
	A piros gyopár ...	8 "	1
	Magyar Sí Szövetség ...		68
<i>Dr. Strömpl Gábor:</i>	A bükkök karsztja. (I. A Színva völgye. II. Lillafüred. III. Bérces fensík. IV. Töbrös fensík. V. Karsztmezők. VI. A Garadna völgye) ...	19 "	56,62, 89,123, 163
<i>Dr. Szalay Béla:</i>	Hegymászó-matematika ...	6 "	213
<i>Dr. Thirring Gusztáv:</i>	Magyar Turista Szövetség ...	2 "	183
	A modern turista-kalauzok irásáról ...	2 "	249
<i>Iffy Thirring Gusztáv:</i>	Simplon ...	3 "	97
<i>Dr. Vignyázó János:</i>	Időjósok ...	1 "	419
	Magyar Turista Szövetség ...		31, 65
	IV. nemzetközi és bajnoki síverseny Tátraszéplakon ...	2 "	325
	Országos Turista Nagygyűlés		218
<i>Votisky Zoltán:</i>	Önkéntes mentés a Magas Tátrában ...	4 "	199
<i>teleki Zakariás Sándor:</i>	Rajongás ...	5 "	153
<i>Zuber Frigyes:</i>	A Batizfalvi gerincen ...	6 "	47
<i>Zuber Oszkár:</i>	A Sárkányfal ...	5 "	111

Fenti cikkiró munkatársainkon kívül amatőr-fényképfelvételeket, rajzokat, hivatalos tudósításokat, irodalmi ismertetéseket, apróságokat a következők szolgáltattak IV. évfolyamunkhoz:

Bernáth Géza, Bíró Rezső, Bodnár István, Bröske M., Dr. Bruckner Győző, Csatáry János, Dr. Csepcsányi Tibor, Delmár Walter, Dr. Elischer Ernő, Fedor Miklós, Forcher Gizi, Freund Zoltán, Dr. Gáspár Ernő, Hensch A., Dr. Hermann Győző, Hoppe István, Horn K. Lajos, Dr. Hruby Ede, Hybner Károly, Ivanich Győző, Jaross Pál, Dr. Jordán Oszkár, Dr. Kálmán Ernő, ifj. Kienast Ferenc, Kiss József, ifj. Kregczy Tibold, Kunsch Pál, Laufer István, Lawner Károly, Leidenfrost Kurt, Maurer Artur, Neumann Szigfrid, Nyárády Erasmus Gyula, Oppitz Sándor, Petrik Albert, Panyi Imre, Reichmann Vince, Ritter Nándor, idősb körtvélyesi Sávely Desső, Schweickhart Hermann, Schweickhart Ottó, Dr. Szász Emil, Tas József, Vass Elemér, Vesely Otto, Vöröss Sándor.

Hivatalos rész.

	Oldal
Budapesti Egyetemi Turista Egyesület	40, 103, 136, 137, 138, 176, 223, 224, 257, 297, 333, 397, 398, 426
Budapesti (Budai) Torna Egylet turista-osztálya	40, 75, 103, 136, 224
Dunántúli Turista Egyesület	138, 333, 398, 427
Magyarországi Kárpát Egyesület központja	39, 73, 75, 103, 137, 176, 257, 331
" " " osztályainak működése az 1913. évben	365
" " " eperjesi osztálya	307
" " " kassai osztálya	39, 40, 75, 76, 103, 138, 333, 367, 397, 398, 427
" " " lőcsei osztálya	426
" " " sí osztálya	258, 297
Magyar Sí Szövetség	138, 181
Mecsek Egyesület	138, 258, 333, 366
Selmebányai Főiskolai Athletikai Klub turista szakosztálya	138, 427
Sportkedvelők Köre turista osztálya	258
Tátrai Önkéntes Mentő Bizottság	259, 333, 427

Magyar Sí Szövetség értesítője.

Alacsony Tátra	261
Budapesti Egyetemi Turista Egyesület Síosztálya	261
Delmár Walter	298
Ferencvárosi Torna Club Síosztálya	298
Körmöcbánya sz. kir. város	261
Magyar Sí Klub	268
Magyar Sí Szövetség tanácsa	260, 261
Magyar Turista Egyesület Sicsoportja	261
Norges Skiforbund	298
Sikongresszus (nemzetközi)	334
" " beszámolója	368
Sitanfolyám Kassán	298
" Körmöcbányán	261
" Selmebányán	261
Siversény (IV. nemzetközi) Tátraszéplakon	260, 333
" (országos) Körmöcbányán	261, 297

Tátrai túrák.

Vöröspataktorony [A] a Rovátka felől, déli gerinc és nyugati fal; B) keleti fal; C) gerincátmenet a Középhegységről, északi gerinc] 104

Irodalmi ismertetések.

Évkönyvek, évi jelentések.

A Budapesti Egyetemi Turista Egyesület II. évkönyve. (Mervay Sándor)	401
A Magyarországi Kárpát Egyesület évkönyve XLI. (914. Marcsek A. és Wiese Gy.)	428
A Magyar Tátra Egyesület kirándulási utmutatója 1913	78
A Magyar Turista Egyesület 25 éves múltja (Déry József és Dr. Thirring Gusztáv)	400
XXXIV. Bericht der Sektion Schlesien des Ungarischen Karpaten-Vereins 1887—1912.	139
Dunántúli Turista Egyesület évkönyve XI. (Rácz Manó)	428
Jahrbuch des Sektion Bielitz-Biala des Beskiden-Vereins 1911. (Dr. M. Wopfner)	43
Jahrbuch des Siebenbürgischen Karpathen-Vereins XXXII. Jahrgang. 1912	139
Jahrbuch des Wintersportes 1913—14. (E. Peege u. J. Noggler)	431
Jahresbericht des Akademischen Alpen-Vereins Berlin. 1913.	429
Mecsek Egyesület évkönyve XXIII. (Kiss József)	335
Zeitschrift des D. u. Ö. A. V. XLII. Band. (H. Hess)	141

Folyóiratok.

	Oldal
A hegymászó (Strasser Ferenc)	41, 78
Alpine-Journal (Georg Yeld)	77, 106
Balaton (Dr. Óváry F. és Cséplő E.)	42
Erdély (Dr. Szádeczky Gy. és M. Kovács G.)	42
Ifju Évek (Aigóver Andor)	432
Ifjúsági Testnevelés (Hámos Nándor)	143, 432
La Montagne	302
Magyar Orszem (Demjén Géza—Tas J.)	43
Mitteilungen des D. u. Ö. A. V. (Heinrich Hess)	401
Századok legendái (Hegyóriások, Déchy Mór)	177
Szepesi Hírnök (Dr. Maletér Ernő)	301
Szepesi Lapok (Telléry Gyula)	301
Természetbarát (Király Albert)	107
Turista Közlöny (Tas József)	179
Turisták Lapja (Déry József Árpád)	301

Térképek, képek.

Compton, Harisson két új festménye	143
Der Starnberger See (R. Wörsching)	302
Hajnali ima a Glockneren (Barth festménye)	179
Haut—Savoie 1: 150,000	228
Két Tátraterkép	144
Mapa Tatr Wysokich, Zachodnich z Bielskich (J. Chmielowski)	401
Schneehuhn-Karte	228
Skitouren-Karte der östl. Beskiden 1: 75,000	299
Világatlasz (Littke—Kogutowicz)	335, 339

Önálló művek, kalauzok.

A cserkészlet kézikönyve (Kreybig, Hámos, Papp)	229
A cserkészlet utmutatója (Bing Ede)	43
A Fertő—Balatoni utunk (Dr. Zsembery Gy.)	336
Alpines Bücherverzeichnis (Lindauer)	228
Alpinismus und Charakter (Klein)	180
A sportok egészségtana (Dr. Dalmady Zoltán)	160
A teli sportok (Dr. Kálnitzky)	177
Árvamegyei almanach (Váradí Géza)	139
Balaton (A Balatoni Szövetség kalauza)	177
Barlangok alakulása és pusztulása (Dr. Strömpl G.)	41
Das Nordland (K. Lansberg) 3 képpel	224
Dauphiné Führer (Dr. W. A. B. Coolidge etc.)	105
Der Skitourist (Luther—Lücke)	299
Der Wanderer (A. Fendrich)	140
Die Alpen (R. H. Francé)	300
Die Berner Alpenbahn (Dr. E. Platzhoff)	179
Die deutschen Studenten und Schülerherbergen in den Ferien 1912	108
Die erste Hilfe bei Unglücksfällen im Hochgebirge (O. Bernhard)	303
Die Hohe Tatra im Sommer und im Winter (K. Siegmeth)	138
Die Mittenwaldbahn (K. Innerebner és Dr. H. v. Ficker) 1 képpel	226
Die Photographie im Hochgebirge (E. Terschak)	177
Handbuch des Alpinismus (J. Ittlinger)	298
Hendschels Luginsland (Ceylonfahrt)	140
Hochgebirg und Winterphotographie (Kuhfall)	140
Illustrierter Führer durch Bosnien und Herzegovina (J. Pojmann)	178
Illustrierter Führer durch Galizien (Dr. M. Orlovietz & Dr. R. Kordys)	227
Jungs Naturführer: Tirol (v. Dalla Torre)	142
Kárpátoktól az Adriáig	429
Két könyvecske Kassáról (Felsőmagyarorsz. Idegenforg. Szöv.)	177
Kis barátom könyve (Dr. Jankovics Marcell)	228
Korsika (Orell Füssli)	229
Kristálynézők (Harsányi Kálmán)	432
Légy résen! (Papp Gyula)	229
Magyarország földrajza (Prinz Gyula dr.)	432

	Oldal
Mont-Blanc-Führer (Dr. W. Martin etc.)	42
Pilatus (H. Federer)	143
Pilisszentkereszt és környéke (Szűcs Gyula)	401
Petronella (J. Jegerlehner)	178
Physiologie der Leibesübungen (Lagrange)	303
Portorose (H. Withalm)	432
Sikalauzok (Hefty Gy. A.)	227
Skifahrten in den Obersdorfer Bergen	302
Skitourenführer durch die östl. Beskiden (Tischler, Wilke)	229
Specialführer auf den Schneeberg (Benesch F.)	227
Sport und Sportbetrieb (M. Zdarsky)	228
Streifzüge in den Kaukasus und Hocharmenien (Bierbaum)	339
Szepesváralja és a Branyiszköhegység (Tisza Miksa) I képpel	400
Vierzig Jahre Alpiner Verein (Av. St. des Turner Alpen-Kränzchen)	178
Von Hütte zu Hütte (Moriggl)	179
Was man für eine Schweizer Reise wissen muss (Mann Josefine)	143
Wie liest man eine Karte? (E. Steinau)	140

Figyelő.

A Balatontavi Gőzhajózási R. T.	46, 110, 372
Abbáziából a Monte Maggiore-ra	182
A budapesti I. ker. m. kir. áll. főgimnázium Testező körének turista osztálya	79
A Budapesti Turista Egyesület menedékháza	46, 434
A hazai turista-egyesületekről	44
Akademische Sektion „Wien“ des D. u. Ö. A. V.	108
A Kassa-oderbergi vasút második vágánya	79
A magyar hegyvidék kultiválása	182
Anonymus Turisták Egyesülete	181
A tájképfelvételeknél	434
A piros gyopár	44
A turistaság térhódítása az iskolában	181
Az utazási időszak „foto“ cikkei	110
Baleset a Magas Tátrában	110
Barcza Imre felolvasása a Magas Tátráról	402
Bibliographia Tatraensis	336
Dr. Bruckner Győző	372
Cserkész-apróságok	80
Cserkész és Orszem	45
Cupaga (ábrával)	80
Délvidéki gazdák a Magas Tátrában	45
Diákturista-pályázat	433
Előadások a Magas Tátráról	337
Evans parancsnok Budapesten	304
Felolvasás a Plitvicai tavakról	44
Hibaigazítás	110, 262
Hírek a Tátrából	305
Husvétli túrák a Magas Tátrában	434
Husz Dávid emlékoszlop Poprádon	78
Irottói uj kilátó (képpel)	79, 109
Jó siviász	307
Katonai mentőcsapatok	307
Magashegyi túrák a Magas Tátrában	109, 230
Magas Tátra kalauzunk	181
Magyar Tanítók Turista Egyesülete	259
Magyar Turista Egyesület	181, 372
Magyar Turista Egyesület Sicsoportja	182, 230
Magyar Turista Szövetség	103, 136, 180, 308
Medvék a Tátrában	109
Nyílt levél M. Aasztól	337
Nyílt válasz M. Aas levelére	338
Síkurzusok és versenyeik	230
Szentiványi-Csorbató uj bérlője	402

	Oldal
Tájképfelvételek	110
Talált kabát	108
Tátrai hírek	45, 180, 229
Tátrai túrák	79
Trombitáló cserkészek	402
Turistaság Máramarosban	230
Turistaút	402
Új ásványvízforrás a Tátra alján	306
Új levelezőlap-sorozat a Magas Tátráról	44
Út és menházépités a Tátrában	180
Vasutigazgatók a Tátrában	336
Vezérónál amatőr-fényképészek számára	46
Wachter Jenő emléktáblája	79

Szerkesztői üzenetek:

145, 182, 262, 308, 402

Műmelléletek.

	Utána következő oldalszámok
1. Neumanu Szigfrid:	A Királyhegy (háromszinnyomat) 1
2. Stengel & Co.:	Casteletto inferiore déli fala... .. 31
3. ifj. Kregczy Tibold:	Tátra- és Mártacsúcs a Kacsavölgyi csúcsról 47
4. Dr. Csepcsányi Tibor:	Bükkös erdő 65
5. Dr. Komarnicki Gyula:	A Tátra északról 81
6. Romeiser László:	Plavna völgye Szejcben 103
7. Vass Elemér:	Az Alacsony Tátra Széplakról (háromszinnyomat) 111
8. ifj. Kienast Ferenc:	Sárkányfal és a Tátracsúcs 119
9. Petrik Albert:	A diósgyőri vár romjai 131
10. Petrik Albert:	Diósgyőr vára a Bükkhegység lábánál... .. 131
11. Hulyák Valér:	Mont-Blanc a Breventről... .. 147
12. Hulyák Valér:	Matterhorn Zermattból 153
13. telegi Zakariás Sándor:	A Wilder Kaiserből 167
14. Vass Elemér:	Ottocsúcs és a Bibircs Tátraszéplakról (háromszinny.) 183
15. Dr. Komarnicki Gyula:	Webercsúcs a Zöldtő völgyében 189
16. Otto Vesely:	A Plose alatt 199
17. Dr. H. v. Ficker és K. Innerebner művéből:	Melzerturm a Nordturmról 213
18. Dr. K. Lansberg művéből:	Fjord Gúdvangen előtt 213
19. Dr. H. v. Ficker és K. Innerebner művéből:	Sattelspitzen és Frau Hitt 231
20. Kátai Ernő:	A Gross-Glockner-csúcsa a Luisengrattal 243
21. Dr. H. v. Ficker és K. Innerebner művéből:	Musaueralm a Gimpellel 247
22. Wehrli A. G.:	Dent-Blanche a Bossoról 263
23. „Scott kapitány utolsó utjáról“:	Az expedició téli szállása 293
24. „Scott kapitány utolsó utjáról“:	Jéghegy 293
25. Dr. Vigyázó János:	A Gerlachfalvicsúcs és a Bibircs a Nagyszalóki csúcsról 309
26. „Scott kapitány utolsó utjáról“:	Erebus 330
27. „Scott kapitány utolsó utjáról“:	Az Erebus letörései 331
28. „Scott kapitány utolsó utjáról“:	Nyári jégolvadás 331
29. Dr. Csepcsányi Tibor:	Erdőrésztlet 339
30. Kátai Ernő:	Laufer István 373
31. körtv. Sávely Dezső:	Rajz 377
32. Hulyák Valér:	Virágzó Pulsatilla Styriaca 395
33. ifj. Thirring Gusztáv:	Poprádi tó az Omladékvölgygel 403

100 ÉVE ÍRTA A MAGYARORSZÁGI KÁRPÁT
EGYESÜLET ÉVKÖNYVE

Az 1888-ban megjelent évkönyvnek másolatban adjuk a címlapját, a tartalomjegyzékét,
és a szerkesztőbizottságát, valamint a műmelléletek közül egyet.

A MAGYARORSZÁGI
KÁRPÁTEGYESÜLET
ÉVKÖNYVE.

XV. évfolyam 1888.

→ 4 melléklettel. ←

MAGYAR FÖLDRAJZI TÁ
RTELEK KÖNYVTÁRA

423
N.

Az egyesület kiadványa.

IGLÓN.

NYOMTATOTT SCHMIDT JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1888.

TARTALOM.

Dr. Emerliczy Géza † 1838—1887.

I. Értekezések.

	Oldal.
1. Myskovszky Viktor: Késmárk szabad királyi város középkori műemlékei. — Két melléklettel	1
2. Scholtz Albert: A Hernád és mellékvizeinek vidéke Iglótól Margitfalváig	12
3. Siegmeth Károly: Kirándulás a Polonina-Runára. Fordította: Dr. Raisz Gedeon	31
4. Felbinger Ubald: A Lomniczi-csúcs. Fordította: G. J.	51
5. Ebenspanger János: Képek Vasvármegyéből. I. Tarcsa vidéke. 2. Borostyánkő. — Melléklettel	60
6. Róth Márton: A Lorencz-horhos a M.-Tátrában.	75
7. Róth Márton: Egy hegymászó hőmérséki észlelései	84
8. — Bécstől Felső-Magyarországon át Erdélybe	99
9. Beck Siegfried: A turistika és a hegyi egyesületek közgazdasági haszna. Fordította: G. J.	115
10. Hanák Kolos: Mátravidék	120
11. Dr. Czakó Kálmán: Az alsó-tátrafüredi lápos vidék nyári hórája	132
12. Fischer Miklós: A Dobsinai-jégbarlang physikai magyarázata	145

II. Egyesületi ügyek.

1. A XIII. rendes közgyűlés jegyzőkönyve (200) 2. Elnöki jelentés (202). 3. A muzeumi bizottság jelentése (206). 4. Választmányi ülések (208). 5. A M. K. E. 1887-iki mérlege (214). 6. A M. K. E. ingó vagyona (216). 7. A M. K. E. összes vagyona (217). 8. A Kárpátgyesületi-muzeum 1887-iki számadása (218). 9. A muzeumi épületre vonatkozó számadás (219). 10. A M. K. E. tisztviselői, választmánya, képviselői és muzeumi bizottsága (220). 11. Az osztályok évi jelentései (221).

III. Apró közlemények.

Tátrai vendégforgalom az 1887. nyarán (236). A Baranyecz (239). A Tátravidék néhány ritkább növénye (244). Hány hegye van a M.-Tátrának? (247). A cseppkövek növekvése (247). Weszter-szálló N.-Szalókon. Melléklettel (248). A M. K. E. tagjainak száma (248). A M. Kárpátgyesülettel csereviszonyban álló testületek névsora (249).

Melléklet: Késmárk. Várkapolna és bástyatorony.
Késmárk. Evangélikus fatemplom és katolikus templom.
Borostyánkő, Tarcsa fürdő mellett. (Vasvármegye).
Weszter-szálló Nagy-Szalókon. (Szepesség).

Sajtóhibák: A 90. lapon Igló (9 h) helyett olvass (7 h).
Epen úgy igazítandó ki a 92—98-ik lapou Iglónál az első 9 (a rovat fején) 7-re.

Szerkesztő-bizottság.

Elnök: Róth Márton, tanár Iglón, hová az Évkönyvre vonatkozó levelezések címzendők.

Geyer Gyula, Kövi Imre, dr. Roth Samu és Weber Samu.

A cikkek tartalma és alakjáért az illető szerzők felelősek.

Az utánnomat joga fentartatik.

Késmárk. — Evangelikus fatemplom.

M. Kárpátgyesület. XV. Évk. 1888.

Schmidt J. könyvny. Igló

100 ÉVE ÍRTÁK A FÖLDRAJZI KÖZLEMÉNYEKBE

ÚJ GUINEA

„Az Owen Stanley hegyláncot Új-Guineában sikerült a legutóbbi nyáron Hartmann és Hunter angol utazóknak megmászniok, nem hágtak fel ugyan Új-Guinea eme legjelentékenyebb hegylánczának csúcsára, de a Kemp Welsh és Musgrave folyók völgyein Obree és Brown hegységek között áthaladtak a nyergen s így eljutottak a hegyláncz keleti részére a sziget belsejébe, a hova európai utazó még nem hatolt be. Sok bajok volt a Paramagoro környékén lakó bennszülöttekkel, kik a szent hegyet, hol hitük szerint elődeik szellemei tartózkodnak, megérintetni nem engedték. Hunter, ki hosszabb ideig készült ezen útra s több új-guineai nyelvet is ért, valamint az expedíció kíséretében levő 27 barátságos bennszülött hosszabb alkudozások után megszüntették a nehézségeket s az átjárón keresztül az előbb ellenséges törzsből mintegy 200-an kísérték el az expedíciót, melynek napi ellátása vadon tanyázó disznók húsból elég gondot adott. Különben az utazás a Kapatapa mellett levő Rigo parti községből s vissza csak 11 napot vett igénybe, bár ez idő alatt csaknem folytonosan szakadt az eső. A beutazott vidék flórája rendkívül gazdag, pálmák óriási harasztfák, kosborfélék s más tropikus növények igen nagy számmal fordulnak elő, a hegység tulsó keleti részén nyílt s igen kitűnő legelő hely van.

Ugyanezen hegyláncz egyik kiváló csúcsát, az Obri hegyet Cuthbertson mászta meg, ki az ausztráliai földrajzi társaság viktoriai fiókjának expedícióját vezette Új-Guineában. Moresby kikötőből mintegy 40 kilométer távolságra délkelet felé Kappa Kappitól indultak ki augusztus 2-án 100 bennszülött kíséretében. Dombos vidéken s hegyi folyók mentén vezette útjuk. Az Obri csúcsára augusztus 30-án jutottak fel.

Cuthbertson e csúcst 8000 láb magasnak tartja, habár a Rattlesnake expedíció mérései 10.246 lábnyinak mutatták. Felhők s tartós esőzések megnehezítették a kilátást a csúcscról, de az Owen Stanley hegyláncot jól lehetett látni. Az expedíció botanikusa, Sayer, értékes gyűjteményt hozott vissza. Fenyőfát 6000 – 8000 láb magasban találtak s a csúcs közelében számos gyönyörű rhododendront.” (191. old.).

* * *

KILIMANDZSÁRÓ

„A berlini földrajzi társaság egyik tavalyi ülésén lett felolvasva Dr. Mayer Jánosnak, – a lipcsei „Bibliographisches Institut” tulajdonosának fia – következő levele, melyben leírja a Kilimandsáro megmászását, a mit épen Dr. Mayer hajtott végre első ízben. A kitzüött célt – így szól a levél – a K i b o – kráter felső szegélyét elértem; itt még 40–50 m magas gletser-falat láttam emelkedni, mely a párkányon feküdt, és a mely rám nézve megmászhatatlan volt, mivel egyedül valék. Kísérőm Msuri tolmács, pompás néger ficzkó, mintegy 300 m-rel alább elmaradt kimerültség miatt. Vajon a gletser csak a szegélyt vonja be, vagy pedig az egész kráter belsejét kitölti, nem tudom; más különben a kirándulás igen eredményes volt. M a r c a l e falujától a m a r u n g u - k földjén, jöttem az első napon az őserdő alsó határáig, a második napon az eső

áztatott őserdőn át annak felső határáig. J o h n s t o n tanyájához, harmad nap fátlan, kevés erika és folyókából álló gyeptakarókon át az első hóhoz, negyed napon egészen növénytelen láva- és hamu-folyamokon át a tulajdonképeni K i b o lábához jutottunk; ötöd napon felmászás a kráter felső szegélyére és visszatérés a kráter lábához. Itten 14 ° C lett észlelve. Hatodik napon lefényképeztem a K i b o és K i m a - v e n z i között elterülő igen sajátos magas fennsíkot a rajta átvonuló vulkanikus dombsorral – geológiai gyűjtést végeztem, úgyszintén térképvázlatokat készítettem és visszatértem az első hóhoz. Itt még több napon át gyűjtöttem s ekkor visszatértem Mareale falujába, hol ismét 14 napon át fényképeztem, rajzoltam és gyűjtöttem. Minden tekintetben igen gazdag zsákmányt hozok magammal. Az utazás eredménye minden irányban jó. (A Kilimandsáro 5692 m magas. Már az ó-korban beszélt a monda, hogy Kelet-Afrikában egy magas havas volna, de csak 1848-ban sikerült egy német misszionariusnak, R e b m a n n a k, a hegy létezését bebizonyítani, azóta többször megkísérlették csúcsát elérni. Báró von der D e c k e n először 2400, másodszor 4200 m magasságot ért el. Az angol T h o m p s o n és J o h n s t o n is megkísérlették a megmászást, s ez utóbbi, – miként Közleményeinkben már volt alkalmunk jelezni (1887. 46.1.) – 4973 m magasságra jutott fel.) (Ausland, 1887. No. 43.)” (234. old.).

HIMALÁJA

„Közép-Ázsia sivatagjain Pekingtől Kasmirig részben ismeretlen vidékeken keresztül közel 10, 000 kilométernyi utat tett meg a múlt évben Younghusband angol hadnagy. Nagyérdekű utazásáról az angol földrajzi társaság egyik közelebbi ülésén olvasott fel terjedelmes jelentést, melyből a következő kivonatot adjuk:

Kashgárból Yarkandon át jutott a Himalája aljához s itt a legegyszerűbb, európaiak által nem igen keresett úton, a Musztag szoroson át hatolt Kasmirba a Karakorum hegységen keresztül öt balti és három ladakhi kíséretében. Útjuk a 10,400 láb magas Tupa Daván szoroson át a Tisna folyó mellett vezetett érdekes tiszta árja törzs vidékén. Óriási 20 – 22.000 láb magas hegyek képezik itt a vízválasztót az indiai óceán a Középpázsia felé menő folyók között, egy hegy, mely K₂ névvel van jelölve, 28,250 lábnyira emelkedik (ezt a világ második legnagyobb hegyét a londoni földrajzi társaság épen ezen előadás kapcsán Godwin-Austen hegynek nevezte el) s maga a szoros, mely ennek aljában vezet el, 19,000 lábnyi magasabb. Fáradságos út volt ez, nagyobb részét jégen s jégárakon át, hol a lovak majdnem minden öt percben elestek, de festői szépségekben gazdag. Európai még nem járt e szoroson, csak Godwin-Austen ezredes jutott el 1862-ben annak közelébe. Maga Younghusband is többször forgott életveszélyben s a lovakat teljes lehetetlen volt átvinni, úgy hogy végre is visszaküldték őket a Karakorum szoros felé. Három napig voltak tisztán jégfalakon, sokszor csak összekötve ereszkedhettek le egyes sziklákon s lejövetelők a szorosról még fáradságosabb volt, mint a felmenetel. Öt napi kinlódás után elérkeztek a Braldo folyó mellett egy Aszkoli nevű kis faluba, ahol először láttak ismét fákat s művelt földet. A vakmerő utazó innen új emberekkel még egy más részén a szorosnak is kísérletet tett, de eredménytelenül. Aszkoliból Skardon

és Kasmiron át Ravalpindibe ment, hova nov. 4-én érkezett meg épen 7 hóval azután, hogy Pekingből elindult. Csomagja a Karakorum szorosán át csak 7 héttel később jött ide, útközben rablók is megtámadták s három ló a fáradságtól kidőlt, valamint khinai utitársa is tönkretette egészségét. A hosszú út alatt a Gobi forró sivatagja s a Himalája fagyos jégárai, valamint a mandzsurai hideg bizonytal nem is szolgáltak az egészség javára. E hosszú út alatt utazónk khinaiakkal, mandzsurokkal, koreaiakkal, mongolokkal, kalmukokkal, turkesztániakkal, kirgizekkel, afghanokkal, hindusztániakkal, kazsmiriakkal s baltiakkal jött össze. Különös rokonszenvvel beszél a mandzsurokról s turkesztániakról és utazása eredményeül biztatja honfitársait, ne engedjék, hogy e jóra való népekkel a kereskedelmi összeköttetést kizárólag az oroszok kerítsék kezökbe, kik e téren sokkal többet tesznek jelenleg mint az angolok." (483. old.).

* * *

TELEKI LEVELÉBŐL

„A Times december 26-iki számában Teleki Samu gróf terjedelmes levele van közölve, melyben afrikai élményeit s földrajzi felfedezéseit beszéli el. A levél egy részlete:

Egy hónapig utazván elértük Ngongo-Bagászt, a déli Kikuju-határ melletti helyet, a hol a karavánok meg szoktak állani élelmiszer vásárlására, a mig tovább mennének oly országba, a hol sok ugyan az elefántcsont, de kevés az élelmiszer. Innen szándékunk volt a Kenia felé venni utunkat. Kikuju arról ismeretes, hogy vad nép lakja. Sötét erdők éjjel és nappal lehetségessé teszik, hogy a lakosság a karavánokat lándzsákkal megrohanja vagy megmérgezett nyilakkal lőjjön rájuk. Azt találtuk, hogy Kikujunak éppen nem egész területét borítja erdőség, igen sok benne a cukornád, de a lakosság minden pillanatban kész a harcra. A karaván 1 – 2000 fegyveres ember által kísérve, nehezen folytatta útját a halmos, vízzel jól ellátott országon át; de az e vidéken való egy hónapi tartózkodás alatt csak háromszor került vérontásra a dolog. Ha a kikujui bennszülöttek valamivel kevésbbé volnának féltékenyek, mint a minők, akkor nehéz vállalat lenne kis karavánal országukon keresztül menni; de így baj nélkül értük el határukat; boldogan, hogy egy ideig tökéletes vadonban voltunk, megszabadítva ezer meg ezer bennszülött jalkiáltásától és haladva a Kenia hegy lábáig, a Kilima-Ndsaro testvérhegyéig, a melyet eddig még nem másztak meg, Három hétig, szept. 8-tól október 1-ig volt itt az expeditió, de csak magam mászhattam fel a Kenia hóborította kráteréig; az expeditió többi tagját ebben betegség gátolta meg. 16.000 láb körülbelül a kráter magassága; az elérhetetlen sziklacsúcsig még 2 – 3000 láb s így a Kenia majdnem ugyan olyan magas, mint a Kibo. Sűrű bambuszerdők fedik a könnyen megmászható oldalait egészen 10.000 láb magasságig."(624. old.).

* * *

KANGCSENDZÖNGA

TAGJAINK MAGASHEGYI TÚRÁI

NÉV SZERINTI ÖSSZESÍTÉS

Babcsán Gábor (28)	Elbai-hk., Finale Ligure
Balaton Zoltán (27)	Alpok
Balázs D. Oszkár dr. (33)	Mt. McKinley, Kanada
Balog Géza (33)	M.-Tátra, Pirin, Alpok, Kaukázus
Benke Magda (69)	M.-Tátra, Alpok
Bobály István (35)	Alpok
Csíkos József (34)	M.-Tátra, Fogarasi-h., Alpok
Dékány Péter (32)	Alpok
Dezsényi János dr. (72)	M.-Tátra
Dworák József dr. (64)	Alpok
Gábrriel András dr. (66)	Balkán-hegység
Gogolák Zoltán (31)	Durmitor, Alpok
Györfy Mihály dr. (31)	A.-Tátra, Alpok
Hevesi Attila dr. (47)	USA

Horváth Gergely (38)	Aragác
Horváth Magdolna dr. (66)	Alpok
Kádas Sándor dr. (40)	Alpok
Karlócai Miklós (37)	Görögország
Karlóciné Sütő Emilia	Görögország
Kiszely György (34)	Tordai-hasadék, Alpok, Kaukázus
Kovalik András (50)	Dolomitok
Kovács Márta (28)	Pamír
Kunos Gábor (33)	M.-Tátra, Pirin, Alpok, Pamír
Mályi József	Pamír
Martinovich Valér dr. (62)	M.-Tátra
Melicher Sándor (38)	Dolomitok
Nagy Sándor dr. (38)	A.-Tátra, Fáttra, Kudzsiri-h., Mt.McKinley
Ozsváth Attila (32)	Alpok
Pfahler Péter (36)	M.-Tátra
Pfahlerné Csépai Mária Magdolna dr.	M.-Tátra
Prinz Gyula dr. (73)	Alpok
Puskás Elemér dr. (77)	M.-Tátra
Radnóti Sándor (46)	M.-Tátra, Ny.-Tátra, Szebeni-h., Alpok
Sibalszky Zoltán dr. (62)	Ny.-Tátra, Alpok
Siklós György (69)	M.-Tátra, Alpok
Singer János (27)	Alpok
Szendrő Szabolcs (42)	Mt. McKinley
Szlankó Zoltán (20)	Durmitor
Tálos Zoltán (62)	M.-Tátra
Tass Viktor dr. (61)	Ny.-Tátra, Alpok
Tóth Csaba (30)	Mt.McKinley
Vörös László (37)	M.-Tátra, Fogarasi-h., Alpok, Mt.McKinley
Vörösné Zsohovszky	
Piroska	M.-Tátra
Zakariás Zoltán (78)	Alpok

ADATLAP

az MFT tagok 1989. évi magashegyi túráiról

Hegység, ill. hegycsoport:

Név:

vezető, résztvevő
(megfelelőt aláhúzni)

Lakcím:

Telefon lakáson:

munkahelyen:

Túratársak:

A túrához fűzött esetleges észrevételek:

Kelt:

.....
aláírás

... és KITÖLTÉSE

A túrajelentések feldolgozása minden évben sok munkát kíván a Beszámoló szerkesztőtől. E munka jelentősen egyszerűsödik, ha a túrajelentések egységes formában készülnek. Bemutatjuk a jelentéshez használatos adatlapot és kitöltési szempontjait.

A túrajelentést legegyszerűbb közvetlenül a túra után elkészíteni. Aki túrázik, rögtön jelentheti is. A végső beküldési határidő minden évben

november 30.

Az ADATLAP kitöltésének szempontjai:

- magashegyi túrának számít az önerőből végrehajtott 1500 m feletti, vagy ennél alacsonyabb magasságú, de jelentős vagy érdekes túra, pl. homokkő mászások.
- a BESZÁMOLÓ célja, hogy lehetőleg teljes képet adjon tagjaink magashegyi túráiról. Ezért a nem tagokat m.v. (mint vendég) megjelöléssel kell szerepeltetni. Házastárs és gyermek tagnak számít.
- A jelentés formája napló, tehát tartalmaznia kell a dátumot, a gyaloglás indulási helyét (odáig a közlekedési eszközt), útvonalát, végpontját, magassági adatokat, lehetőleg nehézségi fok és kalauz megjelöléssel.
- Minden hegység túráit külön adatlapon kérjük a minta szerinti formában, gépelt anyagot várunk, az idegen nyelv ékezetek pótlásával,
- ha több tagtársunk közös túrán vett részt, kérjük egyeztessék, ki az az egy, aki mindnyájuk nevében jelent.

A szerkesztési munkát megkönnyíti, ha a túrajelentés az alábbi minta szerint készül:

MAGAS TÁTRA

Kiss Péter

Nagy Pál

VIII. 4. Tarajkáról Sziléziai ház-Karcsmar folyosó-Gerlachfalvi csúcs
(2663 m)

VIII. 5. Batizfalvi próba-Sziléziai ház
(Komarnicki '78, 159, E II, és 159. G I-II)

BERNI ALPOK

Kiss Péter

Nagy Pál

Horváth József mv.

Csaba János mv. Eiger állomásig hegyi vasút. Eiger Ny-i fal-Eiger csúcs
VIII. 29. (3970 m) és vissza, az állomáson biva^l.
(dr.H.Dubi: Berner Alpen 162.út)

MAGAS-TÁTRA
(Vysoké Tatry)

Balog Géza
Kunos Gábor
és 4 fő

- IV. 2. Sziléziai ház – Ottó-csúcs (2313 m) a normál úton, és vissza
IV. 3. Margit-csúcs a Virágoskerti-szakadékon keresztül
IV. 4. Karcsmar-folyosó – Kis-Gerlachfalvi-csúcs (2608 m) –
Gerlachfalvi-csúcs (2663 m) – Batizfalvi-próba
X. 24. Sziléziai ház – Martin út – Gerlachfalvi-csúcs – Batizfalvi-próba
X. 25. Sziléziai ház – Lengyel-nyereg (2208 m) – Rovátka (2290 m) –
Hosszú-tavi mh. – Tarajka – Ótátrafüred – Sziléziai ház.
X. 26. Ottó-csúcs a déli falon és délnyugati gerincen keresztül, le a normál úton
X. 27. Virágoskerti-szakadék oda-vissza

Dezsényi János dr.
és egy fő

- VII. 14. Pod Lesom – Csorba-tó – Jamsko-tó (1447 m) – Kriván (2496 m) –
és vissza

Martinovich Valér dr.
és egy fő

- VII. 29. Csorba-tó – Mlinica-völgy – Kilátó-domb (1573 m) – Fátyol-vízesés
– Szokol-tó (1811 m) – Alsó-Zerge-tó (1963 m) – Felső-Zerge-tó (2006
m) – Csorbai-csúcs (2386 m) – és vissza (Komarnicki 281.B)
VII. 31. Ótátrafüred – siklóval Tarajka – Nagy-tarpataki-völgy – Hosszú-tavi
mh. – Metélőhagymás-tavak – Vörös-pad (2250 m) és vissza
(Komarnicki 93.A)
VIII. 2. Ótátrafüred – siklóval Tarajka – Kis-tarpataki-völgy – Téry mh. -
Kisnyereg-hágó-völgy – Kék-tavacska (2157 m) – Kis-nyereg-hágó (2380
m) – Markazit-torony ÉNy-i (2611 m) és DK-i orom (2608 m) – és vissza
(Komarnicki 62.A, 62.D)

Pfahler Péter

Pfahlerné Csépai Mária Magdolna dr.

és 2 fő

- IV.23. Poprádi-tavi ház (1494 m) – túrasível Omladék-völgy – Sárkány-tavi-nyereg (kb. 2100 m) – és vissza
(Pfahlerné gyalogosan, helyenként hágóvassal)
- IV.24. Poprádi-tavi ház – túrasível Menguszfalvi-völgy – Ökörzarv-csorba (kb. 2355 m) – és vissza
(Pfahlerné gyalogosan, helyenként hágóvassal)

Puskás Elemér dr.

- IX.10. Tarajka – Téry mh. – Vöröstorony-hágó (2352 m) – Hosszú-tavi mh. (1960 m) – Tarajka
(Két túratárssal)
- IX.11. Tarajka – Sziléziai ház – Lengyel-nyereg (2200 m) – Kacsá-tó – Bielowodská dolina – Lysa Polana autóbuszállomás
(Három túratárssal)

Radnóti Sándor

- VIII. 18. Kasprowy Wierch felvonó v.áll. – Sucha Przelecz (1955 m) – Beskid (2012 m) – Liliowe-hágó – Skrajna Turnia (2097 m) – Skrajna Przelecz – Posredna Turnia (2128 m) – Swinica (2301 m) – Liliowe-hágó – Gasienicowa mh. (1500 m) – Kuznice – Zakopane kemping
(Két túratárssal)
- IX.20. Csorba-tó – Furkota-völgy – Furkota-hágó (2277 m) – Lorenz-hágó (2314 m) – Furkota-csúcs (2405 m) – Triumetal (2431 m) – Furkota-csúcs – Lorenz-hágó – Szentiványi-tó – Felső-Zerge-tó – Csorbai-csúcs (2385 m) – Mlinica-völgy – Csorba-tó
(Két túratárssal)

Siklós György

Benke Magda

és 3 fő

- VIII. 14. Csorba-tó – Hincói-tó (1990 m) – Poprádi-tó – Csorba-tó
- VIII. 15. Késmárki Fehér-víz – Zöld-tó – Vörös-tó – Fehér-tavi-csúcs (2229 m) – és vissza
- VIII. 16. Omladék-völgy – Sárkány-tavi-nyereg – Főszakadék – Oromrész – Tátara-csúcs (2565 m) – Kakas-csorba – Hunfalvy-hágó – Békás-tavak – Poprádi-tó

- VIII.18. Tarajka – Téry mh. – Kis-nyereg-hágó (2380 m) – Jávör-völgy – Javorina
 VIII.20. Felsőhági – Sziléziai ház – Virágoskert (2000 m) – Ótátrafüred

Tálos Zoltán

- VII.22. Tátralomnic Eurocamp – Kőpataki-tó – Tarajka – és vissza
 (Túratársak: Tálos Éva, Györgyi, Katalin, és egy fő)
 VII.24. Kőpataki-tó – Morgás-hágó (2023 m) – Nagy-Morgás (2040 m) –
 Zöld-tó – Matlárháza – Eurocamp
 (Túratársak: ugyanazok)
 VII.25. Tarajka – Sziléziai ház – Lengyel-nyereg – Kis-Viszoka (2489 m) –
 Rovátka-csúcs (2332 m) – Hosszú-tó – Tarajka
 (Túratársak: ugyanazok)
 VII.27. Csorba-tó – Furkota-hágó – Furkota-csúcs (2405 m) – Mlinica-völgy
 – Csorba-tó
 (Túratársak: Tálos Éva, Katalin, és egy fő)
 VII.28. Tarajka - Őt-tó – és vissza
 (Egy túratárssal)

Vörös László

- II. 9. Tarajka – Szalóki-tó – Sziléziai ház – Ótátrafüred
 (Túratársak: Vörös Lászlóné, Vörös Viola 11 éves és Botond 9 éves)
 II. 11. „Start” állomás – Fehér-víz-völgy – Zsázsa-forrás – Matlárháza –
 Tátralomnic
 (Túratársak: ugyanazok)
 III. 18. Roztoka mh. – Mickiewicz-vízesés – Lengyel Öttavi mh. – Spiglasowa-
 hágó – Hátsó-Barát-völgy – Tengerszem-tó – Roztoka mh.
 (Túratársak: Csíkos József és egy fő)

NYUGATI-TÁTRA (Zapadne Tatry, Rohač)

Radnóti Sándor
 és 2 fő

- VIII.15. Zakopane Kemping – Dolina Bialego – Czerwona Przelec – Sarnia
 Skala (1377 m) – Polana Strazyska (1020 m) – Przel. w Grzybowcu
 (1311 m) – Mietusina-völgy – Stare Koscieliska (1070 m) – Przel.
 Spalenisko (1310 m) – Polana pod Jawork (1000 m) – Chocholowska
 mh. (1130 m) – Grzes (1653 m) – Chocholowska mh.

- VIII.16. Chocholowska mh. – Dolina Wyz. Chocholowska – Wolowiec (2063 m) – Dziaarawa Przelecz (1836 m) – Niska Przelecz – Jarzabczy Wierch (2137 m) – Konczysty Wierch (2003 m) – Starobocianski Wierch (2176 m) – Raczkowa Przelecz – Siwa Przelecz (1812 m) – Dolina Starobocianska – Dolina Chocholowska autóbusz-megálló (870 m)
- VIII.19. Kiry (920 m) – Dolina Koscieliska – Ornak mh. (1100 m) – Kominiarski Wierch (1829 m) – Ornak mh. – Smreczyni-tó (1226 m) – Skala Pisana – Kiry
- VIII.20. Nedzówka (940 m) – Stanikow Zlob – Przyslop Mietusi – Malolacznik (2096 m) – Malolacka Przelecz – Kopa Kondracka (2005 m) – Giewont (1909 m) – Dolina Malej Laki – Gronik
- IX.17. Rackova-völgyi autókemping – Bystra dolina – Bystra (2248 m) – Blyst – Pysné sedlo (1791 m) – Velka Kamenista (2127 m) – Pysné sedlo – Kemping
- IX.18. Kemping – Malý Baranec (1949 m) – Baranec (2184 m) – Smrek (2089 m) – Žiarska sedlo (1919 m) – Placliva (2126 m) – Ostry Rohač (2084 m) – Jamnicke sedlo (1908 m) – Volovec (2063 m) – Sedlo pod Deravcu (1819 m) – Jamnicka dolina – Kemping
- IX.19. Kemping – Nizna Magura (1923 m) – Ostrenok (2050 m) – Vysna Magura (2093 m) – Jakubina (2194 m) – Hruby (2137 m) – Končista (1993 m) – Rackovo sedlo (1956 m) – Klin (2172 m) – Gaborovo sedlo (1890 m) – Gaborova dolina – Rackova dolina – Kemping

Sibalszky Zoltán dr.

Tass Viktor dr.

és 2 fő

- IX.1. Zverovka – Tatlianka chata – Rákon (1879 m) – Lucna (1652 m) – Osobita (1687 m) – Zverovka
- IX.2. Mysickova – Biela skala (1316 m) – Radova skaly – Sivy (1805 m) – Biela skala – Huty (789 m) – Kvacسانی-szurdok – Huty

ALACSONY-TÁTRA

(Nizké Tatry)

Győrfy Mihály dr.

és 4 fő

- IV. Donovaly – Chopok (2005 m) – Gyömbér (2043 m) – Ördöglakodalma-hágó (Čertovica) – Homolka – Priehyba (1190 m)

Nagy Sándor dr.
és 4 fő

- V.14. Čertovica – ch. Hrdinov – Gyömbér – Demanovske sedlo – Kónské (1882 m) – Chopok – Derese (2003 m) – s. Polany – Polana (1889 m) – Krizske s. (1770 m) – Chabanec (1955 m) – s. Durkovej (1709 m)
- V.15. Durkovej – Durkova (1751 m) – Latiborska hola – Skalka (1549 m) – Kosarisko (1694 m) – Velka Chochula (1753 m) – Mala Chochula (1719 m) – Prasva (1652 m) – Hiadelske s. – Korytnica kupele
- VI.4. Svermovo (881 m) – Kralova hola (1948 m) – Stredna hola (1876 m) – Bartkova (1790 m) – Zdiarske sedlo (1475 m) – Andrejcova (1519 m) – Priehybka (1555 m) – Velka Vapenica (1691 m) – s. Priehyba (1190 m) – Kolesarova (1508 m)
- VI.5. Kolesarova – Oravcova (1544 m) – Zadna hola (1620 m) – Homolka (1660 m) – Vrbovica (1393 m) – Janov grun (1393 m) – Čertova svadba (1453 m) – s. Čertovica (1238 m)

KIS-FÁTRA (Mala Fatra)

Nagy Sándor dr.
és 17 fő

- XI.5. Kral'ovány – Suchy vrch (1267 m) – Zobrak (1242 m) – Stoh (1608 m) – Poludnovy gruh (1450 m) – Steny – Chleb (1647 m) – Velky Kriván (1709 m)
- XI.6. Velky Kriván – Beblen (1605 m) – Koniarky (1535 m) – Maly Kriván (1671 m) – Priehyb (1462 m) – Stratenec (1512 m) – Suchy (1468 m) – Plesel (998 m) – Stary hrad – Strečno (360 m)

FOGARASI-HAVASOK (Munții Fagarășului)

Vörös László
Csíkos József
és egy fő

- II.26. Bilea ház – Salvamont ház – Transz – az autót alagútján át (binnen jégoszlopok) a Capra ház felé, de 5 m-es hóakadályok miatt vissza a Bilea házba.

SZEBENI-HAVASOK

(Munții Cibinului)

Radnóti Sándor
és egy fő

- I.30. Paltinis – Poiana Gaujoara – Batrina-nyereg felé – kb. 1700 m magasan
sátrazás
- I.31. Sátor – Batrina-csúcs (1911 m) – és vissza
- II.1. Sátor – Geneasa-völgy – Cibin-szurdok a Riul Mare és Riul Mic össze-
futásáig – Geneasa-völgyben kb. 1150 m magasan sátrazás
- II.2. Sátor – Paltinis – Cód-völgy fölött sátrazás
- II.3. Sátor – Cód-völgyben felfelé – Raspintia Conța fölött magas hó miatt
visszafordulás – Gitul Berbecului – Cód-völgy szurdokos részén sátrazás
- II.4. Sátor – Sadurelu – Funda Riuului – Riu Sadului – Ciupari – Valea Sa-
dului mh. alatt sátrazás
- II.5. Sátor – Cód (Sadu) falu

KUDZSIRI-HAVASOK

(Munții Sureanu)

Nagy Sándor dr.
Bobály István
és 15 fő

- II.26. Petrilla – Cabana Voievoda (960 m)
- II.27. Cab. Voievoda – Clabucet (1950 m) – Stena (1780 m)
- II.28. Stena – Clabucet – Rascoala (880 m) – Cab. Voievoda
- II.29. Cab. Voievoda – Petrilla – Petrosani (840 m)

TORDAI-HASADÉK

(Cheile Turzii)

Kiszely György
és egy fő

- IV.1. Ascusita él VI
- IV.2. Fekete Madonna VI
- IV.3. Suspendat VI⁺

Balkán-félsziget

DURMITOR

Gogolák Zoltán
Szlankó Zoltán
és 2 fő

VIII.31. Zsabljak (1450 m) – Fekete-tó – Savin kuk (2313 m) – Istocni vrh (2445 m) – Sljeme (2455 m) – Milosev tok (2420 m) – Fekete-tó

VIII.1. Zsabljak – Fekete-tó – Lokvice (1840 m) – Veliki Medjed (2285 m) – és vissza

PIRIN

Balog Géza
Kunos Gábor
és 4 fő

III.1.–3. Szedelec-csúcs oda-vissza, mellig érő friss hóban

III.4. Todorin-csúcs (2740 m) az északi gerincen oda-vissza

BALKÁN-HEGYSÉG

Gábrriel András dr.

IX.17. Sipka-hágó (1185 m) – Buzludzsa (1441 m) – Karabogdan (1511 m) – Balgarka erdészház (1135 m)

IX.18. Balgarka erdészház – Klaska csukar (1160 m) – Republika-hágó (798 m)

IX.19. Republika-hágó – Bukovec mh. (1100 m) – Csumerna mh. (1446 m)

IX.20. Csumerna mh. – Csumerna (1536 m) – Vratnik-hágó (1106 m)

IX.21. Vratnik-hágó – Razbojna (1123 m) – Kotel (500 m)

IX.22. Kotel – Karaburun (1053 m) – Varbicai-hágó (1008 m)

IX.23. Varbicai-hágó – Bajraka (818 m) – Risi hágó (516 m)

Nyugati-Alpok

MONT BLANC-CSOPORT

Györfy Mihály dr.

és 2 fő

- VII.5. Lago de Miage (2020 m) – Rifugio Gonella (3072 m)
- VII.6. Rifugio Gonella – csúcskísérllet, mely váratlan hóvihar miatt meghiúsult
- VII.7. Várakozás jó időre
- VII.8. Rifugio Gonella – Mont Blanc (4807 m) – Rifugio Gonella – Lago de Miage

Vörös László

Csikos József

és 2 fő

- V.8. Courmayeur (1264 m) – la Palud (1370 m) – Rifugio Torini (3323 m) – Grand Flambeau (3562 m) – bivakolás hóbarlangban
- V.9. Egész éjjel havazott – vissza Courmayeur-be

WALLISI-ALPOK

Kádas Sándor dr.

Kiszely György

Balaton Zoltán

Singer János

SÍTÚRA. HAUTE ROUTE, DÉLI VARIÁNS

IV.18–24. Argentiere – Champex – Burg San Pierre – Zermatt – Saas-Fee

Dékány Péter

Ozsváth Attila

és egy fő

- VII. 13. Fel a Dom-csúcs Ny-i lejtőjén lévő táborhelyre (3100 m)
- VII.14. Dom (4005 m), ÉNy-i gerinc
- VII. 15. Dom, Ny-i jéglető (kb. 50-60°)
- VII.15. Fel a Schönbiel-házhoz (2700 m)
- VII.18. Fel a Hörnli-házba (3200 m)

- VII.19–20. Matterhorn északi fal, Schmid-út **ELSŐ MAGYAR MEGMÁSZÁS!**
 Felmászás közben bivak kb. a Váll magasságában, lemenetben 200
 rel a Hörnli-ház fölött.
 29 kötélhossz, fel 19 óra, le 8 óra

BERNI-ALPOK

Dékány Péter
 Ozsváth Attila
 és egy fő

- VII.22. Grimsel-hágó „gránitparadicsoma”
 Handegg kb. 8 kötélhossz (V)

Keleti-Alpok

ORTLER-CSOPORT

Kunos Gábor
 és 6 fő

- IV.28. Forni-ház (2173 m) – Pizzini-ház (2710 m) – Casatti-ház (3260 m)
 és vissza. Végig túrasíval.
 IV.29. Forni-ház – Pizzini-ház
 IV.30. Pizzini-ház – Königsspitze (3859 m). 3400 m-ig túrasíval

KARWENDEL-HEGYSÉG

Horváth Magdolna dr.

- VI.21. Scharnitz (964 m) – Karwendeltal – Karwendelhaus (1930 m)
 VI.22. Karwendelhaus – Kleiner Ahornboden (1399 m) – és vissza
 VI.23. Karwendelhaus – Hochalmkreuz (2192 m) – és vissza
 (A Birkkarspitze eljegesedés miatt nem volt mászható!)

BERCHTESGADENI-ALPOK

Horváth Magdolna dr.

- VI. 27. Hintersee (790 m) – fel a Hochkalter tövében lévő Blaueis-gleccserhez
 (2200 m) – és vissza
 VI.28. Königssee – hajóval St. Bartholomä – Rinnkendl útvonalon Kühroi-
 -ház – Watzmannhaus (1927 m)

- VI.29. Watzmannhaus – Watzmann-Hocheck-csúcs (2652 m) –
Watzmannhaus – Kühroint – Klingerwand – Königssee

MAGAS-TAUERN

Balog Géza
Kunos Gábor
és 5 fő

- VI.23. Lucknerhütte (2227 m) – Ködnitz-gleccser
VI.24. Stüdl-gerinc – Grossglockner (3797 m)
VI.25. Adlersruhe – Ködnitz-gleccser – Lucknerhütte

Dworák József dr.

- VII.20. Ferenc József-magaslat (2362 m) – Wasserfallwinkel – Oberwalder Hütte
(2973 m)
VII.21. Oberwalder Hütte – Mittlerer Bärenkopf (3356 m) – Oberwalder Hütte
– Wasserfallwinkel – Lienz

Gogolák Zoltán
Bobály István
és 3 fő

- VIII.15. Ferenc József-magaslat – Südl. Bockkar Kees (gleccser) – Oberwalder
Hütte
VIII.16. Oberwalder Hütte – Johannis Berg (3460 m)
(Fel a déli oldalról, le a keleti gerincen)

Györfy Mihály dr.

- VI. Ferenc József-magaslat – Oberwalder Hütte
VI. Oberwalder Hütte – Johannisberg - és vissza
(Egy túratárssal)
IX. Lucknerhütte (2227 m) – Stüdlhütte (2802 m) – Erz. Johann Hütte
(3454 m)
IX. Erz. Johann Hütte – Grossglockner (3797 m) és vissza a Lucknerhaus-
hoz
(Két túratárssal)

Rádnóti Sándor
és 2 fő

- VIII.2. Kölnbreinsperre Maltatal (1903 m) – Kattowitz Hütte (2360 m) –
Gr.Hafner (3076 m) – egyedül át a Lönischhafnerra (3017 m) – Katto-
witz Hütte – Kölnbreinsperre. Bivak, jégesővel.

VIII.3. Kölnbreinsperre – Osnabrücker Hütte (2032 m) – és vissza

Sibalszky Zoltán dr.

és egy fő

VIII. 19. St. Radegund – Schöckl (1445 m) – körút a tetőn – és vissza

KARNI-ALPOK

Benke Magda

Siklós György

és egy fő

KÄRNTNER GRENZWEG 3. SZAKASZA

VIII.25. Flattach – Raggschlucht

VIII.26. Defreggerhof – Ederalm – Anna Schutzhaus (1991 m)

VIII.27. Ederplan – Kreuzeck Höhenweg a Ziethenkopf-ig (2484 m) –
Donnerkopf – Nikolsdorf (700 m)

VIII.29. Oberpirkach – Hochstadel-csúcs felé (2000 m-nél vihar miatt vissza) –
Hochstadelhaus (1790 m)

VIII.30. „Dreitörlweg”: Leitentörl (2361 m) – Baumgartentörl (2330 m) – Kuh-
leitentörl (2283 m) – Laserztörl (2497 m) – Karlsbaderhütte (2260 m)

VIII.31. Kerschbaumertörl (2285 m) – Zochenpass (2260 m) – Wildensender-
bach – Tuffbad (1262 m) – Maria Luggau – Hochweissteinhaus (1868
m)

IX.1. Hochalpjoch (2280 m) – teljes borultság miatt a csúcsra vezető láncos
utat ki kellett hagyni – Hochweisstein oldalösvény – Passo Sesio (2312
m) – Rif.Calvi (2164 m) – Hochalpl (2300 m) – Ofner Joch (2011 m)
– vissza a házhoz

IX.2. Ingridhütte – Frohntal – St. Lorenzen (1100 m)

JÚLIAI-ALPOK

Radnóti Sándor

és 4 fő

VII.29. Száva-forrás turistaházak (654 m) – Triglavi héttavi ház (1658 m) –
Zasavska koca (2071 m) – innen egy túratárssal kettesben Malo Spicje
(2312 m) – Sredna Spicje (2320 m) – Zasavska koca

VII.30. Zasavska koca – Rjava mlaka (2006 m) – Hribarice-nyereg (2358 m) –
Dolic ház (2152 m) – Triglav (2864 m) – Dolic ház – Rjava mlaka –
Zasavska koca – innen egyedül Vrsac nad Zadnjico (2194 m) – Zasavska
koca

VII. 31. Zasavska koca – Vrata-nyereg (2192 m) – Mala Zelnarica (2310 m) –
Kopica (2190 m) – Mala Ticarica (2071 m) – Triglavi héttavi ház –
Száva-forrás turistaházak

Tass Viktor dr.
és 2 fő

- III.1. Vitranc (1392 m) sítúra
III.3. Vogel-csoport (1535, 1682, 1800 m) sítúra

KAMNIKI-ALPOK

Radnóti Sándor
és 3 fő

- VII.26. Kamniška Bistrica (601 m) – Kamniška koča (1884 m) – Planjava (2394 m) – Kamniška koča
VII.27. Kamniška koča – Turska gora (2233 m) – nyereg (2114 m) – innen egyedül tovább – Skuta (2532 m) – Dolgi Hrbet (2454 m) – Mlinarsko sedlo (2334 m) – Grintovec (2558 m) – Cojzova koča (1793 m) – Kamniška Bistrica

ENNS-VÖLGYI-ALPOK

Kiszely György
és egy fő

- GESÄUSE
IX. 25. Dahl Nord Wand V*, Al
IX.26. Dahl NW Wand VI, Al
IX.27. Rosszupper NW Gipfel V*, AO

RAX – SCHNEEBERG-CSOPORT

Zakariás Zoltán
Prinz Gyula dr.

- VII.26. RAX
Edlach – Törlweg – Otto Haus – Seeweg – Neue Seehütte – Göbl-Kuhn-Steig – Waxriegel Hütte – Preiner Gscheid
VII.27. SEMMERING
Prein – Hahn Kg. – Kalte Rinne – Rotleiten – Liechtenstein Str. – Talhof – Kranzelwand – Prein
VII.28. SCHNEEBERG
Weichtal Haus – Ferd. Mayr Weg – Kienthaler Hütte – Weichtal Klamm – Weichtal Haus

D o l o m i t o k

Kovalik András
Melicher Sándor

SEXTENI-DOLOMITOK

- VI.28. Toblach – Höhenweg – Gantrast (2130 m) – Gantkofel – Haunold mh.
– Elsler Kaser – Toblach
(Négy túratárssal)
- VI.29. Misurina – Monte Piana (2324 m) – Rimbianco völgy – Dürren tó
(Öt túratárssal)
- VII.1. Misurina – Fonda Savio mh. – Auronso mh.
(Négy túratárssal)
- VII.4. Fischleintal – Drei Zinnen mh. – Schusterplatte (2936 m) – Talschluss
mh.
(Két túratárssal)

CRISTALLO-CSOPORT

- VII.7. Schluderbach – Cristallo-völgy – Cristallo-hágó (2822 m) – Tre Croci-
-hágó

CADIN-CSOPORT

- VII.8. Misurina – Fonda Savio mh. – Ferrata Merlone – Cima Cadin (2790 m)
– Antorna-tó
(Egy túratárssal)

Kovalik András

PRAGSER-DOLOMITOK

- VII.3. Brückeke – Platzwiese – Dürrenstein – Strudelkopf (2307 m) – Alpen-
flóra
(Egy túratárssal)

GEISLER-CSOPORT

- VII.5. St. Magdalena – Mittags-hágó – Sass Rigais (3025 m) – St.Christina
(Egy túratárssal)

LANGKOFEL-CSOPORT

- VII.6. Sella-hágó – F. August út – Plattkofel (2964 m) – St.Christina
(Egy túratárssal)

Melicher Sándor

PRAGSER-DOLOMITOK

- VII.3. Brückeke – Platzwiese – Dürrenstein (2839 m) – Dürrenstein mh. –
Alpenflóra
(Három túratárssal)

TÜNDÉR KÉMÉNY ANATÓLIÁBAN

A NGAURUHOE MŰKÖDŐ VULKÁNJA (2289 m) ÚJ-ZÉLONDON

DOLOMITOK

Egyéb: Európában

ELBAI HOMOKKŐHEGYSÉG

Babcsán Gábor
és 2 fő

BRANDGEBIET és RATHEN

VII.10–13. Kleine Halben – Pappnase IXc

Gansscheibe – Tote Wand IXa

Gansscheibe – Finish IXa

FINAL LIGURE

(Olaszország)

Babcsán Gábor
és 2 fő

VIII.30–

IX. 4. 17 út az V és IX fokozat között. A legnehezebbek:

Il Portale VIII

Sylvester IX

OLIMPOSZ–HEGYSÉG

Karlócai Miklósné Süttő Emilia
és egy fő

VII.6. Priónai (1100 m) – „A”-menedékház (2100)

VII. 7. „A”-menedékház – Szkála-csúcs (2866 m) – Mütikosz-csúcs (2917 m)
– Priónia

KRÉTA

Karlócai Miklós

VI.20. Nida-fennsík – Ideon Andron-barlang, Zeusz nevelkedési helye (1460 m) – Psziloritisz (Timiosz Sztavrosz), Kréta legmagasabb csúcsa (2456 m) – és vissza (Egyedül)

VI.24. Xiloszkalo (1400 m) – lefelé, végig a Szamária-szakadékban (4 óra) – és vissza (6 óra) (Feleségével)

Á z s i á b a n

ARAGÁC (SZU. Örményország)

Horváth Gergely

és 9 fő

- VIII. 5. Jereván – autóbusszal az Akadémiai kutatóállomásig (3100 m) – Aragác D-i csúcs (3879 m) – és vissza

K a u k á z u s

Balog Géza

és 2 fő

- VII.26. Via-tau (3820 m) a Zöld vendéglőtől a normál úton és vissza
VII.27. Gumacsi (3810 m) felfelé az északi hófalon, lefelé a normál úton
VII.28. Dzsantugán északi fal, 100 méterrel a csúcs alatt az olvadó hó miatt le a normál úton
VII.31. Hamis Donguzorun-hágó a Csegetről
VIII.1. Nakra-tau nyugati gerinc, 200 méterrel a csúcs alatt a rossz idő miatt vissza a Hamis Dongozuron-hágóba
VIII.2. Le a Csegethez
VIII.4. Fel a Prijut 11-be, részben felvonóval
VIII.5. Elbrusz keleti csúcs (5621 m), fel a keleti lejtőkön, leereszkedés a Nye-regbe, Elbrusz nyugati csúcs (5642 m) oda-vissza a normál úton
VIII.8. Adilszu-völgy, bivak a Tju-Tju-Basi-gleccser alatt
VIII.9. Tju-Tju-Basi-kristálygerinc, lemenet a normál úton
VIII.10. Leereszkedés a bivakból

Kiszely György

és 2 fő

- VII. 4. Cseget (3403 m)
VII. 7. Dzsantugan ÉK-i jégfal (3990 m)
VII. 9. Nakra-tau ÉK-i pillér (4277 m)
VII.13. Mongol Népköztársaság DNy-i csúcs (3838 m)
VII.14. Mongol Népköztársaság ÉK-i csúcs
VII.18. Surovszki-csúcs (4259 m)
VII.19. Csatin-csúcs (4300 m)
VII.21. Elbrusz K-i csúcs (5621 m)

P a m í r

Kovács Márta
Mályi József

A Pamír '88 nemzetközi hegymászótábor keretében

VII.29. Kommunizmus-csúcs (7495 m) **ELSŐ MAGYAR NŐI MEGMÁSZÁS!**

Kunos Gábor
és egy fő

VII. 8. Moszkva – repülővel Os – autóbusszal Acsik Tas

VII.9–13. Moszkvina tábor (4200 m)

VII.14–15. Akklimatizációs túra a Vorobjov-csúcsra

VII.16. Moszkvina tábor

VII.17. Korzsenyevszkaja felé. 1. tábor (5200 m)

VII.18. 2. tábor (5800 m)

VII.19. 3. tábor (6400 m)

VII.20. Korzsenyevszkaja-csúcs (7105 m) – vissza a 3. táborba

VII.21. Vissza a Moszkvina táborba

VII.22–23. Moszkvina tábor

VII.24. Acsik Tas

VII.25. Lenin-csúcs felé. 1. tábor (4200 m)

VII.26. 2. tábor (5200 m)

VII.27. 3. tábor (6400 m)

VII.28. Lenin-csúcs (7134 m) – vissza a 3. táborba

VII.29. Le az 1. táborba

VII.30.–

VIII. 1. Acsik Tas

VIII. 2. Acsik Tas – Os → Moszkva

Amerikában

MOUNT MCKINLEY (USA, Alaszka)

Balázs D. Oszkár dr.

Csíkos József

Vörös László

és egy fő

- VI. 4. Talkeetna – repülővel Kahiltna-gleccser (2400 m) – sível a gleccseren 2550 m-ig, sátrazás
- VI. 5. Fel 3150 m-ig, itt vihar miatt bivak hóbarlangban
- VI. 7. Sível 3300 m-ig, tovább gyalogosan – 4100 m-en sátrazás
- VI. 8. Fel az alaptáborba (4400 m), sátrazás
- VI.10. Ny-i gerinc – 5200 m -es tábor
- VI.11. 5200 m-es tábor – Denali-hágó – Mount McKinley D-i csúcs (6194 m)
ELSŐ MAGYAR MEGMÁSZÁS! (Balázs, Csíkos, Vörös) – 5200 m-es tábor
- VI.13. 5200 m-es tábor – Denali-hágó – Mount McKinley É-i csúcs (5936 m)
– 5200 m-es tábor (Csíkos, Vörös)
- VI.14. Le 4400 m-re
- VI.15. Le 2600 m-re
- VI.16. Le 2400 m-re – repülővel Talkeetna

Nagy Sándor dr.

Szendró Szabolcs

Tóth Csaba

és egy fő

- VII. 1. Repülőgéppel az alaptáborba (2200 m)
- VII. 2. Fel az 1. táborba (2350 m)
- VII. 3. Fel a 2. táborba (3350 m)
- VII. 4. Fel a 3. táborba (4320 m)
- VII. 5. Pihenőnap
- VII. 6. Fel a 4. táborba (5200 m)
- VII. 7. Pihenőnap
- VII. 8. 4. tábor – Mount McKinley D-i csúcs (6194 m) – 4. tábor
- VII.9–12. Vissza az alaptáborba

KANADAI SZIKLÁS-HEGYSÉG

Balázs D. Oszkár dr.

- VI.22-29. Alaszka – Kanada Highway – Anchorage (USA) – Whitehorse – Jasper (Kanada)
Egyedül, részben autóstoppal, részben gyalog.

JASPER NEMZETI PARK (Kanada)

Balázs D. Oszkár dr.

VI. 29. –

- VII. 5. Maligne Track (60 km-es gyalogtúra az érintetlen tajgában.) Legmagasabb pontja a Maligne Pass (2200 m).
Egyedül.

SAN GABRIEL-HEGYSÉG (USA, Kalifornia)

Hevesi Attila dr.

- I.29. 1800 m-ről indulva – Mt. St. Bruno-csúcs (3067 m) – és vissza

PANAMINT-HEGYSÉG (USA, Kalifornia)

Hevesi Attila dr.

- II.28. 1900 m-ről indulva – Telescope Peak (3358 m) - és vissza

